Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXX. Št. 92 Ljubljana, petek 23. aprila 1937 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst á Din 2, do 100 vrst á Din 2.50, od 100 do 300 vrst á Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5. Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Okoli beneškega sestanka:

Mussolini odloča o usodi Avstrije

Na sestanku v Benetkah naj se popolnoma razčistijo odnošaji med Rimom in Berlinom ter določi bodoča vloga Avstrije na osišču Rim — Berlin ter njeno sodelovanje pri novi ureditvi Podunavja

Benetke, 23. aprila. r. Včeraj je prispel semkaj avstrijski kancelar doktor Schuschnigg na že dolgo napovedani sestanek z Mussolinijem. Mussolinija spremljajo zunanji minister Ciano, propagandni minister Alfieri in tajnik fašistične stranke Starace poleg večjega števila ekspertov, Schuschnigga pa podtajnik za zunanje zadeve dr. Schmidt, minister Hornbostl, šef avstrijske propagande polkovnik Adam in razni eksperti. Prvi sestanek se je vršil včeraj popoldne, danes dopoldne pa so se razgovori nadaljevali.

Temu sestanku pripisujejo v mednarodnih političnih krogih velik pomen. Splošno je znano, da se je razmerje med Avstrijo in Italijo zadnje čase precej ohladilo, ker se na Dunaju boje, da bodo morali plačati račune italijanske diplomacije. Italija se je najprvo sporazumela z Nemčijo in prisilila Avstrijo k sporazumu z Berlinom, ki doslej ni rodil pričakovanih uspehov, sedaj pa se Italija sporazumeva z državami Male antante, ne da bi pri tem, kakor mislijo na Dunaju, v dovoljni meri upoštevala interese Avstrije. Zaradi tega je v glavnem prišlo do beneškega sestanka, ki naj popolnoma razčisti razmerje med Rimom in Dunajem.

Program sestanka

Rim, 23. aprila. br. »Giornale d'Italia« objavlja o beneškem sestanku članek svojega direktorja Virginija Gajde, v katerem zagotavlja, da beneški sestanek ne bo prinesel nič novega in da se ne bo oddaljil od tradicionalne italijansko-avstrijske politike. Tudi ne bodo sklenjene nikake nove pogodbe, niti podpisani kaki novi protokoli. Delovni program tega sestanka vsebuje v glavnem naslednje točke:

1. **Italijansko-avstrijski odnošaji in odnošaji obeh držav do sosednjih držav v okviru splošnih evropskih odnošajev.**
2. **Način funkcioniranja rimskih protokolov.**
3. **Politični interesi Italije in Avstrije v okviru avstrijsko-nemške pogodbe z dne 11. julija 1936. in italijansko-nemškega dogovora, znanega pod imenom osišče Rim-Berlin.**
4. **Splošne in posebne posledice italijansko-jugoslovenske pogodbe za politiko Avstrije in za sistem rimskih protokolov.**
5. **Problem restavracije monarhije v Avstriji.**
6. **Prizadevanje posameznih držav, da bi se oddaljila Avstrija od svoje dosedanje politične orientacije, označene z rimskimi protokoli, avstrijsko-nemško pogodbo ter italijansko-jugoslovenskim sporazumom.**

Baš v tej točki mora nastopiti bistveno razčiščenje med Rimom in Dunajem, da bi mogla Avstrija še nadalje izvajati jasno politiko, čije smernice so podane v omenjenih treh pogodbah, ki nikakor ne izključujejo tesnejših in koristnih stikov z drugimi državami, kakor to dokazuje baš italijansko-jugoslovenski sporazum.

Tudi »Tribuna« piše, da bo beneški sestanek služil v prvi vrsti popolnemu razčiščenju odnošajev med Rimom in Dunajem. List posebno podčrtava, da italijansko-jugoslovenski sporazum dovoljuje Avstriji, da tudi s svoje strani izboljša odnošaje do Beograda. Saj je baš glavni cilj rimskih protokolov, da dovedejo do koristnega sodelovanja z drugimi državami.

Stefani o prvem sestanku

Benetke, 23. aprila. z. O včerajšnjih razgovorih med Mussolinijem in Schuschniggom je izdala agencija Stefani kratko poročilo, v katerem naglaša, da so se razgovori vršili v duhu rimskih protokolov, ki so slej ko prej odprti za pristop vsake druge države. Razgovori so bili tudi v popolnem soglasju z avstrijsko-nemškim sporazumom Rim—Berlin in Rim—Beograd. Od tega sestanka ni pričakovati ničesar bistveno novega, marveč bo samo potrdil prisrčne in dobre odnošaje, ki vladajo med Italijo in Avstrijo in soglasje v vseh temeljnih vprašanjih srednje evropske politike.

Avstrija pod kontrolo Nemčije?

Benetke, 23. aprila. AA. Havas: Po vesteh, ki krožijo, se je včeraj govorilo o vseh vprašanjih evropske politike in o italijansko-nemškem in avstrijsko-nemškem sporazumu. Avstrija zahteva zase pravico, smatra za mrtvo črko na papirju, kajti narodno socialistična propaganda je v Avstriji še vedno zelo živahna. Italija je izpremenila mnenje o raznih Schuschniggovih namerah in ni videti, da bi bila bogve kako odločna za obrambo avstrijske neodvisnosti. Zdi se, da obstoji med Nemčijo in Italijo tih dogovor, da se je treba izogibati vsem trenjem.

»Excelsior« pravi, da Budimpešta in Dunaj, čeprav tega ne priznata, nista posebno navdušena nad najnovejšimi diplomatskimi potezami Italije, ter prihaja do sklepa, da bo uradno poročilo, ki bo izšlo po sestanku Mussolinija s Schuschniggom v Benetkah zelo obzirno.

Sestanek Hitler — Mussolini

Berlin, 23. aprila. g. **V zvezi s potovanjem Göringa v Rim zatrjujejo v tukajšnjih poučenih krogih, da bo Göring pripravil sestanek Hitlerja z Mussolinijem, ki naj bi se vršil že v najkrajšem času. Tudi Hitler želi, da se docela razjasnijo odnošaji Rima in Berlina na eni ter bodoči odnošaji do Avstrije na drugi strani.**

Položaj v Španiji

Baski zaustavili ofenzivo generala Molle
Obroč okrog Teruela se vse bolj zožuje
Vladne čete v Toledu

Pariz, 23. aprila. r. Na vseh frontah se nadaljujejo metodično zasnovane operacije vladnih čet, ki so začele pritiskati frankovce na najbolj občutljivih mestih. General Miaja očividno hoče izpodrezati frankovce na vseh onih mestih, kjer so najbolj daleč prodrli, da bi tako na eni strani skrajšal fronto, na drugi strani pa še bolj razbremenil Madrid in tako omogočil uspešnejše operacije na drugih frontah.

Obkoljevanje Teruela se je tudi včeraj z uspehom nadaljevalo. V teku včerajšnjega dne so napredovale vzhodna, katalonska in zapadna, madridska kolona. Vzhodna kolona, ki je predvčerajšnjim zavzela Seldas, se je na ta način približala mestu že na tri kilometre. Vladne čete so zasedle cesto Teruel-Saragosa, vsled česar so obkoljeni frankovci odrezani od svojega zaledja.

Kljub velikim naporom generala Mole je njegova ofenziva na baskiški fronti znova ustavljena. General Mola je vrgel v boj vse razpoložljive čete, vendar pa so bili vsi napadi odbiti in so imeli frankovci hude zgube. General Mola napada v treh kolonah. Severna kolona, ki napada na Acodojo pred Marquinom, je oddaljena 18 km od Duranga. Srednja kolona, ki napada od Bergareje proti Elquetti, je oddaljena še 12 km od tega mesta. Ta kolona, ki je štela poprej okrog 8000 mož, je znatno ojačena in razpolaga sedaj z okrog 15 tisoč možmi. Tretja kolona se bori pri Urvuioli in je še vedno na starih položajih, oddaljenih sedem kilometrov od Duranga.

Pri Toledu so dosegle vladne čete postavljeni cilj. Mesto je na tri kilometre obkoljeno in so vladne čete že zavzele južna predmestja.

Pakt Rim — Beograd v ospredju

Schuschnigg se boji konkurence Jugoslavije pri izvozu v Italijo

Ženeva, 23. aprila. br. V tukajšnjih krogih sodijo, da bo beneški sestanek odločilne važnosti za nadaljnji razvoj odnošajev med Rimom in Dunajem. Po informacijah v tukajšnjih krogih je italijansko-jugoslovenski pakt eno izmed glavnih vprašanj, o katerih bodo razpravljali v Benetkah. Kancelar dr. Schuschnigg želi dobiti od Mussolinija avtentična pojasnila zlasti o bodočem položaju Avstrije glede na razmerje med Italijo in Jugoslavijo. Avstrija nima ničesar proti italijansko-jugoslovenskemu sporazumu, boji pa se, da gre tudi ta sporazum kakor sporazum med Rimom in Berlinom na račun Avstrije. Schuschnigg bo opozoril Mussolinija, da utegne postati Jugoslavija glavni konkurent Avstrije pri uvozu v Italijo, zlasti, če bo Mussolini res pristal na to, da dobi Jugoslavija enake ugodnosti, kakor jih je doslej uživala Avstrija kot članica rimskega bloka. Jugoslavija je zainteresirana pri izvozu v Italijo glede istih proizvodov kakor Avstrija, namreč lesa, živine in kmetijskih pridelkov. Schuschnigg bo vsekakor zahteval, da naj ohrani Avstrija svoje dosedanje prvenstvo, ker bi bila sicer prisiljena, da poišče zaslombe drugod. Zmanjšanje avstrijskega izvoza v Italijo bi pomenilo hud udarec vsemu avstrijskemu gospodarstvu. Razen tega naj bi beneški sestanek razčistil tudi položaj Avstrije glede osi Rim-Berlin.

Del Vayo o metodah generala Franca

Krvoločno bombardiranje onemoglih beguncev
Verjetno je, da bodo frankovci začeli uporabljati tudi strupene pline

MADRID, 23. aprila. br. Zunanji minister del Vayo je včeraj odgovoril na poslednjo noto angleške vlade, v kateri je špansko republikansko vlado opozorila, da bi ne bilo umestno uporaba strupenih plinov v sedanji državljanski vojni. Del Vayo je v svojem odgovoru naglasil, da republikanska vlada niti z daleč ni imela namena posluževati se takih vojnih sredstev. Kar se tiče republikanskega tabora, lahko da vsa zagotovila, da bodo angleške želje v celoti izpolnjene. Opozoril pa je angleško vlado hkratu na metode, ki se jih poslužujejo frankovci v borbi proti republikancem. Pri tem je omenil napade frankovskih letal na begunce iz Malage, ki so bili že 220 km daleč od mesta. Letala generala Franca so brezobzirno bombardirala 50.000 ljudi, ki se niso mogli braniti. Na tisoče jih je bilo ubitih in ranjenih, tako da so bile prenapolnjene vse bolnišnice in lazareti v južni Španiji. Na koncu je del Vayo v svoji noti še enkrat za gotovil, da so vse angleške bojazni, da bi se republikanci poslužili plinov v borbi proti frankovcem, povsem neutemeljeni, nasprotno pa **je pričakovati, da bodo frankovci, ki kljub vsem naporom in podporam iz inozemstva ne morejo doseči kakega novega uspeha, segli po takih sredstvih, da bi tako za vsako ceno in z vsemi sredstvi izsilili svojo zmago.**

„Avstrija potrebuje voditelja, ne pa vladarja“

Senzacionalna izjava avstrijskega notranjega ministra po povratku iz Berlina

Dunaj 23. aprila. br. V tukajšnjih političnih krogih živahno komentirajo izjave, ki jih je podal avstrijski notranji minister Glaise Horstenau pred svojim odhodom iz Berlina, kjer je bil dva dni na obisku in je imel razgovore tudi s Hitlerjem. Pred odhodom je sprejel nemške novinarje in jim izrazil svoje zadovoljstvo ne samo nad prisrčnim sprejemom, ki ga je bil kot predstavnik Avstrije deležen pri vseh slojih nemškega naroda, marveč še bolj nad odkritosrčnostjo, s katero so se obravnavali vsi problemi medsebojnih odnošajev. Trdno je prepričan, da se bodo v najkrajšem času poravnali vsi spori in nesporazumi, ki še obstojajo. Razgovori, ki jih je imel s kancelarjem Hitlerjem in ostalimi nemškimi voditelji, so ga prepričali bolj kakor vse drugo, da Avstriji danes ni potreben vladar, marveč voditelj, ki bo znal povesti ves nemški narod v lepšo bodočnost. Pozornost je zbudilo tudi dejstvo, da se je Glaise-Horstenau vrnil iz Berlina z nemškim letalom. Zdi se, da so v berlinskih krogih polagali posebno važnost na to, da bi Glaise Horstenau poročal Schuschniggu o svojih berlinskih razgovorih pred njegovim odhodom v Benetke. Berlinske izjave Horstenaua dunajski listi niso objavili, ker vidijo v klerikalnih krogih v njej odkrito propagando za narodne socialiste. V zvezi z berlinskimi razgovori notranjega ministra in z beneškim sestankom so se danes razširile v dunajskih političnih krogih vesti, da bo takoj po povratku Schuschnigga prišlo do preosnove avstrijske vlade, v katero bo moral Schuschnigg sprejeti tudi enega ali dva narodna socialista. Ta dva bi imela nalogo skrbeti za to, da pridejo narodni socialisti v vladi do primernega izraza ter da se ves avstrijski politični sistem polagoma prilagodi nemškemu narodno-socialističnemu sistemu, ker je le na ta način možno izvesti od Rima in Berlina zaželeno zbližanje med Avstrijo in Nemčijo, pri čemer bi seveda Avstrija ohranila svojo samostojnost, vendar pa se mnogo bolj kakor doslej pritegnila k osi Rim-Berlin.

Pariški glasovi

Pariz, 23. aprila. AA. Listi se obširno bavijo z diplomatskim delovanjem v srednji Evropi. »Echo de Paris« ne verjame, da bi v najbližji bodočnosti nastale težkoče med Nemčijo in Italijo zaradi avstrijskega vprašanja. Nemško-avstrijski dogovor se lahko da se lahko v okviru rimskih protokolov pogaja s Češkoslovaško. *italijanski vodilni krogi pa izjavljajo, da so bile pogodbe med Rimom in Berlinom in Dunajem in Berlinom le dopolnilo rimskih protokolov in da torej Avstrija ne more ničesar storiti brez pristanka Nemčije.* Italijanski državniki menijo, da se lahko rimski protokoli razrišijo samo v sporazumu z Nemčijo.

Napredovanje

Beograd, 2. aprila. p. Za primarija v ljubljanski splošni bolnišnici v 6. položajni skupini je imenovan dosedanji asistent dr. Ljudevit Merčun

Sodnik Rajko Milaček pri upravnem sodišču v Celju je napredoval v položajno skupino 4/1

Triglavski dan

Ljubljana, 23. aprila.

Včeraj popoldne so bile zaključene prijave za smuk s Triglava. Prijavilo se je skupno 37 moških in 6 ženskih tekmovalcev. Takoj nato je bilo v savezni pisarni žrebanje in so dobili tekmovalci naslednje startne številke. K žrebanju je pripomniti, da bo najbrže ponovno na startu, ker so nekatere prijave dospele še po žrebanju.

I. razred: 1. Harrer, 2. Kneissl, 3. Obermann (vsi Avstrija), 4. Birger Ruud (Norveška), 5. Urbar, 6. Praček, 7. Heim (vsi Jugoslavija), 8. Brabec (ČSR), 9. Kotschy, 10. Mayer, 11. Russ, 12. Schneider, 13. Wieser, 14. Maier, 15. Alber (vsi Avstrija), 16. Beinhauer (ČSR), 17. Švab (Jug.), 18. Knobloch, 19. Radacher (oba Avstrija), 20. Cizelj (Jug.), 21. Schwabl (Avstr.), 22. Stehlik (ČSR), 23. Tschurtschenthaler (A.), 24. Ankele, 25. Časman, 26. Žnidar, 27. Žvan (vsi Jug.) — II. in III. razred: 28. Končan, 29. Koblar, 30. Bizjak, 31. Šorli, 32. Benedičič, 33. Kren, 34. Klein, 35. Voller, 36. Polajnar, 37. Rekar.

Od dam se je prijavila še Grafenauerjeva. Osem avstrijskih in vsi češki tekmovalci so prispeli v Mojstrano že včeraj in so se takoj podali na Kredarico. Ostale tekmovalce pričakujejo v teku današnjega dne.

Jugoslavija : Madžarska Tenis

Danes se začne v Zagrebu meddržavni teniški dvomatch Jugoslavija : Madžarska. Za Jugoslavijo nastopijo Pallada, Punčec, Kukuljević in Radovanović, za Madžarsko pa Szigeti, Dalos, Gabori in Pethö. Danes sta na sporedu dva singla in sicer Radovanović—Pethö in Pallada—Gabori. Jutri bodo igrali single Kukuljević—Dalos in double Punčec—Pallada : Szigeti—Gabori, zadnji dan v nedeljo pa double Kukuljević—Radovanović : Dalos—Pethö in single Punčec — Szigeti.

Curih, 23. aprila. Beograd 10.—, Pariz 19.40, London 21.5825, New York 437.125, Bruselj 73.80, Milan 23.025, Amsterdam 239.30, Berlin 175.70, Dunaj 80.20—81.80, Praga 15.25, Varšava 83.10, Bukarešta 3.25.

Politični obzornik

Jugoslovenska nacionalna stranka na delu

Poročali smo že o agitacijskem potovanju predsednika JNS Petra Živkovića po timoški Krajini. Preteklo sredo je Živković prispel v Topolo, kjer so ga čakali predstavniki strankinih organizacij sreza Oplenac. Sestanek delegatov se je vršil v hiši narodnega poslanca Ace Lazarevića. O političnem položaju je izčrpno govoril predsednik Živković, ki so ga delegati navdušeno pozdravili. Nato so posamezni delegati poročali o strankinih organizacijah v posameznih občinah. Vsa poročila so bila zelo ugodna. Iz Topole se je Živković odpeljal v Arangjelovac, kjer se je vršil sestanek delegatov krajevnih organizacij iz sreza Orašac v restavraciji »Srbija«. Sestanek je bil prav številno posečen. Zbor je otvoril narodni poslanec Ilija Mihajlović. Prvi je govoril predsednik P. Živković. Razpravljal je o šestojanuarskem režimu in o ciljih JNS. Poročilo o notranji in zunanji politiki je podal senator Jovan Banjanin, o odnošajih med Srbi in Hrvati je govoril bivši poslanec Hrvat Karlo Kovačević, o razdolžitvi kmetov in o gospodarski situaciji pa poslanec Ješa Protić, predsednik poslanskega kluba JNS. Razen imenovanih govornikov so se zborovanja še udeležili senatorja Krsta Radovanović in Lazar Anić ter poslanci Bogoljub Jevtić, Velja Popović, dr. Žika Popović, dr Srpko Vukanović in Aca Lazarević. Delegati so utrjeni v veri, da je politična linija JNS edino pravilna in državi koristna, zapustili zborovanje. — Istočasno se je vršil v prostorih glavnega odbora JNS v Beogradu zbor delegatov strankinih krajevnih organizacij iz vseh sremskih srezov. Udeležba je bila izredno številna, kar je dokaz, da ima stranka prav močno zaslombo prav v Sremu. Za predsednika sreskega odbora je bil soglasno izvoljen Pero Jovanović, odvetnik v Stari Pazovi. Na zborovanju so govorili o vseh aktualnih vprašanjih bivši minister in narodni poslanec dr. Svetislav Popović in poslanca Nikola Sokolović in B. Paunović. Na zborovanju je bilo sklenjeno, da se bo vsestransko poglobila strankina organizacija v Sremu.

Ali je hrvatsko vprašanje samo kmetsko?

Na to vprašanje odgovarja »Obzor« in izvaja: Hrvatsko vprašanje ni omejeno samo na hrvatsko seljaštvo, marveč se ono nanaša na vse hrvatske stanove. Rešitev hrvatskega vprašanja ne samo da je v skladu z narodnimi čustvi vseh hrvatskih stanov, marveč ono je prav tako tudi v interesu hrvatskega intelektualca kakor meščana, delavca in duhovnika, sploh vsakega Hrvata katerekoli svobodne profesije. Rešitev hrvatskega vprašanja se popolnoma sklada z interesi vseh stanov. Še več, prav v tem vprašanju so vsi hrvatski stanovi enodušni. In vsakemu mislečemu človeku je jasno, da se hrvatsko vprašanje vobče ne more rešiti, ako se ono omeji na en stan in če je ta tudi najštevilnejši. In ako dr. Maček zahteva rešitev hrvatskega vprašanja, ga ne zahteva v imenu samega hrvatskega kmeta, marveč v imenu vseh hrvatskih stanov, v imenu vsega hrvatskega naroda. Splošnonarodna vprašanja se niso nikdar reševala na stanovski podlagi, tem manj se morejo na tej podlagi rešiti sedaj... S tem dejstvom, ki ga nihče ne more spremeniti, mora računati vsak resni politik... — Iz »Obzorovih« izvajanj bi se dalo zaključiti, da se dr. Dežman boji, da bi prišlo glede hrvatskega vprašanja do sporazuma med bivšo hrvatsko seljačko stranko in srbskimi zemljoradniki, oziroma srbijansko združeno opozicijo, pri čemer bi bil seveda njegov lonček odstavljen od ognja. To bi kajpak ne šlo v račun »Obzoru« in njegovemu direktorju.

Dr. Srškić je dal pobudo za 6. januar?

Londonske »Times« so posvetile pokojnemu dr. Milanu Srškiću simpatično pisan nekrolog, ki ga je baje napisal Scotus Viator, to je znani angleški publicist, ki se bavi predvsem s slovanskimi vprašanji, Seton Watson. V članku se med drugim poudarja, da je bil pokojni dr. Milan Srškić eden glavnih iniciatorjev šestojanuarske politike in da je bil do leta 1934. najkrepkejši steber avtoritativnega režima. V zadnjem času pa je baje odobraval in podpiral politiko dr. Stojadinovića. Koliko je na teh trditvah resnice, to more presoditi samo njegova najbližja okolica.

Našički proces v Zagrebu

Svoječasno smo poročali, da je stol sedmorice v Zagrebu deloma razveljavil sodbo okrožnega sodišča v Osjeku v znani našički aferi in odredil glede nekaterih obtožencev novo razpravo, v kar je delegiral okrožno sodišče v Zagrebu. Ta nova razprava se je pričela 19. t. m. Na obtožni klopi sede zopet vsi glavni akterji iz znane našičke afere: generalni direktor Aleksander Sohr, industrijalec baron Gutmann, direktor Schlesinger in njegov brat dr. Schlesinger itd., kakor razvidno večinoma sami Židje. Obtoženi so istih dejanj, kakor v prvem procesu. Razprava bo predvidoma trajala poln mesec. Stroški procesa gredo v debele milijone. O procesu samem govore že ves svet.

Nameščenec in kultura

Kultura z duhom avtoritete in individualizma ter kultura z duhom tovarištva in skupnosti

Ljubljana, 23. aprila.

Društvo absolventov državne trgovske šole je povabilo prof. Vinka Košaka, da društvenim članom predava o odnosih med kulturo in nameščencem. V Zvezdi, kjer je bilo predavanje, so člani društva napolnili malo dvorano in poslušali predavatelja z očitnim zanimanjem. Prof. Košak se je dotaknil nekaterih važnih vprašanj, ki se tičejo kulture sploh in nameščencev, in je povedal nekaj misli, ki pojasnjujejo, zakaj nameščenci danes nimajo pravega živega stika s kulturnim življenjem.

Zakon označuje nameščenca kot delojemalca, ki dobiva za svoje delo določeno plačo ali mezdo. V družbenem sestavu pa položaj nameščenca ni tako jasen kakor za zakon. Kajti po ugledu, gospodarski moči, socialni, politični in kulturni usmerjenosti se njegov položaj močno in mnogokrat celo bistveno razlikuje na primer od ravnatelja, s katerim sta v istem podjetju nameščenca. Ravnatelj se je že približal miselnosti in socialni poziciji delodajalca, nižji nameščenec pa se je že deloma približal socialnemu stanju kvalificiranega ročnega delavca, ki je mnogokrat boljše plačan kot nižji uradnik-nameščenec. Bistvo družbene strukture je danes njena delitev v razrede. Nižji uradnik-nameščenec pripada danes po večini po gospodarskem položaju in po stanovski in razredni zavesti meščanskemu ali delavskemu razredu. Odnos posameznika do kulture je pa odvisen od idejne politične in socialne usmerjenosti in zavesti neke skupine ali razreda.

Na vprašanje »Kaj je kultura?« je predavatelj odgovoril, da je kultura ustvarjanje duhovnih, znanstvenih, umetniških in materielnih vrednot, ki naj zadovolje človekovo stremljenje po duhovnem življenju, ga okrepe v boju z naravo, urede odnose človeka do družbe, pa tudi odnose med posamezniki. Materielna in duhovna kultura sta medsebojno odvisni, prva kot druga se mora dvigati v prid celote ali večine človeške družbe, tiste večine, ki s svojim delom dan za dnem ustvarja materielne in duhovne dobrine, katerih uporaba in uživanje pa je žal premnogokrat privilegij samo nekaterih posameznikov na gornji stopnji družbe.

Predavatelj je nato očrtal zgodovinski razvoj kulture in pojasnil, kako se je s kulturnim razvojem človeštva spreminjala tudi ureditev družbe. Vidimo, da so si posamezniki ali celi stanovi prilaščali vedno več oblasti, vedno večjo moč v človeških zajednicah, pa tudi v vedno višji meri kulturne dobrine, ki so tako postale last vladajočih ljudi ali stanov. Kultura je postala vedno vernejši odraz družbene ureditve. Kulturni delavec je ustvarjal predvsem za tenko plast na vrhu človeške družbe.

Sodobni človek si mora organsko osvojiti vse kulturne dobrine. Če je nekdaj preveval kulturno delo duh avtoritete, potem duh individualizma, mora danes prevevati kulturo duh tovarištva in skupnosti. Kulturni tvorci se morajo tega zavedati in ustvarjati iz ljudstva za ljudstvo in s trdo vero in borbenostjo pomagati pri gradbi stavbe prave ljudske kulture. Sodobni kulturni delavec se mora tudi zavedati, da ni kulture brez dela, torej ni prave kulture brez delovnega ljudstva. To spoznanje že prodira v največje sodobne duhove, ki jih je zlasti med pisatelji vedno več.

Kakšna je pa dolžnost ljudstva do kulture in njih tvorcev? Prva dolžnost je, da se sleherni človek za kulturo zanima in s tem podpre delo kulturnih tvorcev. Kakšen je odnos nameščenca do kulture? Ta odnos ni odvisen samo od razlike v posesti materielnih dobrin, ki jih ima na primer nameščenec-ravnatelj v obilni meri, v premajhni meri pa nameščenec-nižji uradnik, temveč povsem od idejne, to je svetovnonazorske, politične in socialne usmerjenosti in zavesti posameznega nameščenca. Res je sicer, da more nuditi gledališka predstava, umetniška slika ali civilizatorična vrednota, kakor udobno in higienično stanovanje, na primer našemu ravnatelju isto ugodje, kakor bi ga mogla nuditi na primer nižjemu uradniku-nameščencu ali delavcu s primerno izobrazbo, toda razlika je v tem, da ima ravnatelj vse možnosti, da si to ugodje preskrbi in ga uživa, nižji nameščenec pa te možnosti vsaj po večini nima. To dejstvo vzbuja v njem čustvo neugodja, odpora ali celo zakrivi njegovo nerazumevanje za kulturne dobrine.

Zato je dolžnost današnjega človeštva, da si ustvari tak družbeni red, v katerem bo slehernemu človeku, ne glede na njegovo poreklo in ne glede na delo, ki ga opravlja, možno uživati vse dobrine in vrednote duhovne in materielne kulture, ki bo šele tako postala prava ljudska kultura.

Operna novost:

Respighijev „Plamen“

Poslušanje po radiu je kazalo prodoren uspeh solistov, zbora in orkestra

Ljubljana, 23. aprila.

Niko Štritof nam je zopet ustvaril senzacijonalno operno novost. Toda jaz je nisem videl, nego sem jo le slišal. Radio z izvrstnim prenosom mi je posredoval premiero, ki je zaradi bolezni osebno nikakor nisem mogel posetiti. Poročam torej le o svojih vtiskih, ki sem jih prejel po radiu in si pridržujem oceno po prvi reprizi.

Iz radia sem slišal gromke, nenavadno dolgotrajne, vedno iznova naraščajoče aplavze, navdušeno vzklikanje in vse običajne izraze velikega zadovoljstva operne publike. Ploskanja je bilo po vseh treh aktih izredno mnogo, a zdi se mi, da je bilo drugo dejanje sprejeto najtopleje.

Respighijeva glasba kaže umetnika velike tehnične rutine s prav posebnim nagnjenjem k močnim dramatičnim efektom; vendar nisem mogel čutiti, kljub brezdvomno znatni invencioznosti, izrazitejše samoniklosti tega predhodnika od pozne romantične smeri k verizmu in tja do ekspresionizma. V njegovi glasbi se zlasti občuti vpliv ruskih mojstrov slavne »petke«; vendar avtor v čustvenem izražanju večkrat sledi tudi svojim velikim rojakom. Zanimivo je, da mi je ženski zbor v 1. dejanju na kraju izzvenel v tipičnem srbskem sevdalnem motivu.

Sledeč že samemu po sebi zelo dramatičnemu siženju in očitno lastnemu nagnjenju k dramatični, celo teatralni zunanji učinkovitosti, je avtor v splošnem mestoma glasbeno menda celo preveč podčrtal posamezne dramatične viške, včasih na škodo stilske linije in blagozvočnosti.

Predvsem se mi zdi, da so na takih mestih zbori uporabljeni forsirano. Kontrastov z mehko liriko in mirne poezije sem pogrešal, dasi so tudi v najbolj strastnem doživljanju naravni. Ta »Plamen« skoro brez prestanka plapola in meče divje zublje sem in tja, a skoro nikoli ne gori mirno in tiho, zato najlepše. Vtisk sem imel, da je dejanje »Plamena« tipično italijansko s svojo viharnostjo, strastnostjo, pa tudi hrupnostjo, skrajno napetostjo afektov. Vsebinsko so si dogajanja sodobnih treh italijanskih oper, ki smo jih spoznali v teku zadnjih sezon (Ljubezen treh kraljev, Francesca da Rimini in Plamen), močno sorodna po svoji vročično pekoči čustvenosti in zunanjem blesku.

Tudi v »Plamenu« je vse fanatično: ljubezen in mržnja, a k tej fanatiki se pridružuje še verski fanatizem, ki se izživlja v mistiki in naravnost krvoločnem praznoverstvu. Razumljiv je silni učinek na široko publiko.

Muzikalno so se mi zdeli posebno srečni krasni in učinkoviti samospev Silvane, nesrečnice, ki se zaplete v ljubezensko strast s pastorkom Donellom, in lep ženski zbor z manjšimi soli, oba v 1. dejanju; orkester mi je donel iz radia najlepše v 2. dej., a zlasti mogočen je mešani zbor v 3. dej. Vobče je Respighijev orkester zelo poln, močno barvit in za karakterizacijo vseskozi mojstrski uporabljen.

Takoj po samospevu v 1. dej. je žela *Zlata Gjungjenac Gavellova* izreden, močan in nenehen aplavz, a ob njej je po začetnih trdotah naglo rasel *Gostič* kot Donello k vedno večjemu uspehu. Zdi se mi, da se je partija Eudoksije v nižji in srednji legi krasno prilegala *F. Golobovi* in da je imela *Kogejeva* s čarovnico Agnezo pevski zelo učinkovito ulogo. Inkvizicija pa je sežgala na grmadi njo in Silvano ter umre na srčni kapi nesrečni verski fanatik eksarh Basilio *(Primožič)*. Glasovno prijetno in z vzorno jasnim izgovorom se je zopet odlikoval v epizodni partiji J. *Betetto*, in toplo mi je zvenel glas eksorcista *Petrovčiča*.

Občutil sem ves čas, ležeč na divanu? pod radijem dve in pol ure, da je Respighijevo delo pisano za vse pevce — in ne najmanj za zbor! — ter za orkester zelo težko. Vsekakor stavlja na ves naš operni aparat največje zahteve.

Menda mc radio ni varal, ako izrekam svojo sodbo, da je izrednim zahtevam naše operno osebje ustrezalo v visoki meri, saj je o uspehu pričal tudi topli sprejem po občinstvu.

O igri, uprizoritvi in opremi te velezanimive novosti pa še prihodnjič. *Fr. G.*

Želje obiskovalcev gledališča

Če se že ljubitelji opere oglašajo, zakaj ne bi tudi ljubitelji operete izrekli svojih želja!

Neštetokrat smo gledali na lepak »Navihanke«, da bi zagledali ime g. Freliha a vse zaman. Še takrat, ko je bil napisan smo šli zastonj, ker ni nastopil — zakaj, ne vemo, ker se ni nihče opravičil.

Prosimo cenj. upravo, da bi tudi abonentom izven abonmaja nudila nastop mladega, simpatičnega igralca, ki je najbrž samo enkrat nastopil, pa bi ga tudi mi radi videli, ker smo čuli, kako lepo se je uveljavil ravno v tej ulogi. Ker radi zasledujemo vsako rast mladih talentov, smo uverjeni, da bomo imeli kmalu priliko videti g. Freliha v »Navihanki«.

Radi bi zopet poslušali tudi opereto »Viktorija in njen huzar«, ki se je pred leti igrala z velikim uspehom. Če je že zdaj prepozno pa vsaj drugo sezono.

Nadalje naj uprava preskrbi tudi kako domačo opereto; letos niemo imeli nobene! Vsaj na domače delo bolj glejmo in podpirajmo.

Ljubitelji gledališča

Čehi in naš Jadran

Ljubljana, 23. aprila

V praški »Narodni Politiki« je priobčil dr. St. Nikolau članek pod naslovom »Kaj nas posebno boli na Jadranu«. Pisec pravi med drugim, da so čehoslovaki kot letoviščarji na Jadranu in v Jugoslaviji po šte vilu na drugem mestu takoj za Nemci in Avstrijci. V nekaterih letoviščih so pa celo na prvem mestu. Veselili smo se in se še vedno veselimo, piše dr. Nikolau, da se obrača tok naših letoviščarjev v slovansko državo, da navezujemo tako ozke medsebojne stike. Zlasti sokolski zleti v Jugoslaviji so zapustili globok vtis v srcih in mislih tako domačinov, kakor tudi gostov Sokolov. Navdušenje ob posetu češkoslovaškega predsidenta je gotovo veljalo vsemu narodu. Že iz tega lahko izprevidimo nekatere zahteve, veljavne za obe strani. Stara slovanska napaka je namreč podcenjevati se medsebojno, ne prizadevati si, da bi bilo medsebojno občevanje res bratsko. To pomeni rabiti kolikor mogoče slovanski jezik.

V tem pogosto greše naši ljudje, ki se iz gole komodnosti ne nauče srbohrvaščine, da bi se jim ne bilo treba zatekati k nemščini. Baš ta grda navada naših ljudi je kriva, da rabijo mnogi Jugoslovani v občevanju z nami tuje jezike. Dočim francoskemu ali angleškemu natakarju niti na misel ne pride, da bi ogovoril gosta v drugem jeziku, razen v svoji materinščini, se hočejo slovanski uslužbenci takoj pobahati, da obvladajo drug jezik. Zadnja leta čutimo, kako v Italiji, kjer je uslužno osobje govorilo več jezikov in jih gotovo še govori, vendar le stoji na svoji italijanščini, tudi če vidi težave gosta, kako se muči z italijanščino. Toda ta gost dobro ve, da si mora prisvojiti nekaj italijanščine in se na to tudi pripravi. In čudno, tujci Italijanom te samozavesti ne zamerijo. Zakaj bi se ne mogli ravnati po njihovem zgledu mi Slovani?

To se pa ne tiče samo ogovarjanja osobja, temveč tudi napisov, jedilnih listov, parobrodnih in železniških voznih redov, hotelskih prospektov itd. Če morejo biti po vsej Dalmaciji od Sušaka do Kotora in Cetinja tudi nemški napisi, zakaj bi ne mogle pristojne instance upoštevati tudi češčine, ko vendar prihaja toliko gostov iz Češkoslovaške. Češka beseda v Dubrovniku je izračunala, da je posetilo lani samo Dubrovnik 9.000 češkoslovaških gostov, ki so prebili tam 103.000 noči in pustili pri nizki cenitvi izdatkov 50 Din dnevno, kar znaša letno nad 5.000.000 Din. To je gotovo tok, ki bi ga morala upoštevati po primeru nekaterih tvrdk tudi druga podjetja in država sama.

Koncert kamniške »Lire«

Kamnik, 20. aprila.

V obilico pomladnih prireditev naših pevskih društev spada tudi sobotni koncertni večer »Lire«, najstarejšega slovenskega pevskega društva (je letos v 55. društvenem letu) v dvorani Sokolskega doma oziroma čitalnice v Kamniku. Društveni zbor je po smrti zaslužnega pevovodje Franceta Steleta prevzel v svoje roke mladi, agilni domačin, dirigent Ciril Vremšak in ga vodi že precejšnjo dobo let od uspeha do uspeha. Topot je nastopil le z moškim zborom, ki šteje malo pod 30 pevcev, starejših Lirinih veteranov, pa tudi mlajših moči, ki so se tekom zimskih večerov temeljito pripravljali na sobotni koncert.

Lirin zbor je glasovno kompakten, poje pogumno, včasih še preveč navdušeno, pevovodja zanj skrbno izbira skladbe iz naše zborovske glasbene literature, je temeljito preštudiran in smiselno interpretira. Intonacija je čista, dinamika prav dobra, agogika zelo zadovoljiva. Posebnost Lirinega zbora so profundni basi (oktavist), ki daje fundamentalno zvočno podlago, tenoristi višine z lahkoto zmagujejo, solistične vložke pa z zanosom poje sam dirigent. Najbolj bravurozno so izmed obširnega sporeda zapeli F. Maroltovo dolenjsko Kanigalilejsko ohcet s solistom Gorčarjem. Morali so jo na gromke aplavze ponoviti. Pa tudi druge pesmi so bile lepo prednašane: E. Adamiča »Fantje že vriskajo«, A. Foersterjeva klasična »Povejte ve planine« (v prehodih kočljiva), mehka. Z. Prelovčeva »Sedem si rož . . «, dramatična J. Pavčičeva »Pesem o kapitanu« mrka O. Devova »Na poljani«, učinkovita E. Adamičeva »Bog daj« in še cela vrsta narodnih pesmi ter pesem ujetih Kozakov skladatelja Nješčinskega. Ker je bil sporedživahno in sveže podan, je ostavil v poslušalcih prijeten dojem, zato tudi niso štedili z glasno pohvalo zboru in dirigentu. Sokolska dvorana je bila nabito polna.

Pred začetkom koncerta je v kratkih besedah orisal ogromno glasbeno življenjsko delo pokojnega skladatelja Emila Adamiča, ki je svoje prve pesmi pisal kot mlad učitelj v Kamniku predsednik Hubadove župe JPS Zorko Prelovec.

Lira je z lepim uspehom svojega pomladanskega koncerta lahko zadovoljna. Čestita ji iz srca tudi Z. P.

Iz Maribora

— **Nedelja v gledališču.** Popoldne se vrši v okvirju »Ženskega društva« otroška predstava »Punčke žive«. — Zvečer ob 20. uri ponove imenitno Nušićevo komedijo »Dr«, ki je doslej dosegla rekordno število predstav in se občinstvo izvrstno zabava. Znižane cene.

— **Končno vendarle** so začeli z regulacijo Kralja Petra trga, ki je bil v tem stanju kar prava sramota za Maribor. Sedaj tlakujejo trg in upati je, da bo dobil v kratkem času lice, ki bo dostojno naše dravske prestolnice. Odločujoči faktorji pri mestni občini naj poskrbe, da se pred sezono urede še druge ulice in trgi, da se tujci ne bodo spotikali nad našo malomarnostjo.

— **Obrtniški tečaji.** Tukajšnji obrtno pospeševalni urad zelo skrbi za izobrazbo obrtnikov in njihovega naraščaja. Tako se bo v prihodnjih tednih vršilo več učnih tečajev, ločeno za obrtnike lesne, kovinske in oblačilne stroke. Prirejeni bodo tudi tečaji za mojstrske in pomočniške izpite. Interesenti, ki se žele udeležiti teh brezplačnih tečajev, naj se prijavijo obrtno-zadružnemu nadzorniku pri sreskem načelstvu.

— **Živahno komentirajo** obmejni prebivalci torkovo proslavo radgonskih hitlerjevcev, ki so na čast Hitlerjevega rojstnega dne priredili pravcate demonstracije v Radgoni ter preplavili vso okolico z nemškimi zastavicami in kljukastimi križi. Oblasti so mnogo oseb aretirale.

— **Kraigherjevo »Školjko«** pripravlja drama mariborskega Narodnega gledališča. Priznani dramatik in pisatelj dr. Kraigher slavi pravkar 60 letnico svojega plodovitega življenja in je zato prav, da se njegovega jubileja spomni tudi naša Talija in ga počasti z njegovim delom.

— **Svoji materi zažgal domačijo.** Te dni je izbruhnil požar v stanovanjski hiši posestnice Marije Robnik na Remšniku, ki ji je ogenj docela upepelil domačijo. Škoda je velika. Takoj so sumili, da je bila na delu zločinska roka. Orožniki so v tej smeri pričeli preiskavo in ugotovili, da je požigalec lastni sin pogorelke, 30-letni Ivan Robnik. Imenovani je zločin takoj priznal in dejal, da se je nadejal velike zavarovalnine, ki bi jo bil dobil po smrti svoje matere. Tako pa bo moral v zapor.

— **Starka padla v greznico.** Na Ferišču hišne posestnice 70-letne Roze Andrašič v Trstenjakovi ulici 22 kopljejo greznico. Ko je včeraj starka gledala kako delavci napredujejo in se ozrla v dva metra globoko jamo, se ji je zavrtelo in strmoglavila je na glavo v jamo. Pri tem je zadobila zelo nevarne poškodbe in so jo morali reševalci nemudoma prepeljati v bolnico.

Tajnosti pariškega podzemlja

Velenapeto filmsko delo po znanem romanu Eugèna Sueа v režiji Felixa Gaudera, glasba Georg Auric. V glavnih vlogah Constant Remy, Lucien Barroux, Henri Rollan, Madelaine Ozeray. Premiera tega filma bo v soboto V KINU SLOGI

— **Elektrifikacija Slovenskih goric.** Na sporedu so večja elektrifikacijska dela v predelih v Slovenskih goricah. Dela bo izvedla banovina s pomočjo prizadetih občin. Zlasti bodo gledali na to, da bodo elektrificirani vsi predeli ob severni meji. To so načrti in prebivalstvo upa, da ne bo ostalo samo pri teh, marveč jih bodo odgovorni činitelji tudi uresničili.

— **Iz kaznilnice** so včeraj izpustili na pogojni dopust 23 kaznencev; med njimi so trije, ki so bili obsojeni na dosmrtno ječo in eden, ki je bil obsojen na smrt na vešala. Vse odpuščene kaznence so na policiji daktiloskopirali in odpravili v domovinske občine.

— **Otroško truplo 12 dni v greznici.** Včeraj smo poročali, da so na Pobrežju našli v greznici otroško truplo. Obdukcija je ugotovila, da je bilo dete mrtvo rojeno in da je bilo nato vrženo v greznico ter je torej detomor izključen. Trupelce je bilo po mnenju zdravnika v greznici že 12—14 dni. Ugotovljeno je tudi, da dete še ni bilo donošeno in da je neznana mati umetno splavila. Oblasti nadaljujejo preiskavo.

Iz Trbovelj

— **Naše planine** so bile v nedeljo po dolgem času zopet precej dobro obiskane. Čeravno je bilo vreme zjutraj nesigurno, je odšlo v planine mnogo prijateljev zelene narave tako iz Trbovelj kakor iz drugih krajev. Tukajšnja podružnica SPD je imela v svoji postojanki na Mrzlici včeraj dopoldne celo odborovo sejo. Izletnikom je dež preko dneva prizanesel, ponoči pa je zopet pričelo rositi. Kakor kaže slabo deževno vreme tudi z zaključkom vremenske dobe 40 maternikov ne bo končano in je verjetno, da bo trajalo sedanje nesigurno vreme kar do konca tega meseca. Preko noči je zapadel v naših planinah sneg, kar je mnoge vremenske preroke spravilo v zmoto, da so že danes napovedovali začetek lepega vremena, toda njihovo prorokovanje se žal ni uresničilo, kajti že proti večeru je zopet začelo deževati. Če bo še nekaj dni deževalo, bo tudi rastlinstvu več škodovalo nego koristilo, zlasti sadnemu drevju, ki je ponekod že vse v brstenju in cvetju.

— **Prijava psov.** Tudi v Trbovljah bo treba nanovo prijaviti vse pse in sicer luksuzne, lovske, pastirske ali mesarske in pse-čuvaje. Luksuznih imamo v Trbovljah bolj malo ali pa nič, pač pa imamo mnogo takih psov, ki ne pripadajo nobeni izmed prej naštetih vrst in se klatijo po cestah in naselbinah, kakor bi ne imeli gospodarja. Sedaj je občina razglasila, da je takoj prijaviti vse pse radi plačila občinske pasje takse, ki znaša za vsakega luksuznega psa po Din 50.—, za lovskega psa po Din 30.—, za pastirskega ali mesarskega psa po Din 20.— in za psa-čuvaja po Din 10.— razen tega pa je plačati tudi pasjo znamko, za katero je plačati občini nabavne stroške. Za pse, ki so mlajši od 3 mesecev, ni plačati pasje takse in odpade tudi prijavna dolžnost, prav tako tudi za one pse, ki so v občini samo začasno, t. j. ne dalje od 3 mesecev. Kdor psa ne prijavi ali nepravilno prijavi, bo strogo kaznovan.

— **Živilski trg.** Na sobotnem živilskem trgu je bilo precej živahno. Bila je prva sobota po plačilnem dnevu in takrat se nadejajo kmetice iz daljne in bližnje okolice, da bodo napravile na trgu dobro kupčijo. Toda naše delavske žene se ne menijo mnogo za živilski trg, zlasti ker cene pridelkom na tukajšnjem trgu niso baš ugodne v primeri z cenami na mestnih tržiščih v Ljubljani, Celju in drugod, kjer morajo kmetice plačevati celo mitnico. Sicer se pri nas tudi govori o uvedbi mitnine v trboveljski občini, toda dvomimo, če se bo to v obče obneslo in če ne bodo stroški take ustanove presegali koristi, ki jih pričakujejo oni, ki so si to omislili. Morda bi imeli posamezniki od tega kake koristi, toda treba se bo ozirati na splošnost, ki bi utegnila biti s takimi ustanovami morda le preveč obremenjena. — Toda to spada zaenkrat še k proučevanju, zato se vrnimo zopet k tržnim cenam. Jajca so se podražila in jih prodajajo po 18 za kovača. Na trgu je bilo cele koše regreta in druge zgodnje zelenjave, ki pa ni šla posebno v denar, kar dokazuje, da imajo naše gospodinje že same dovolj zgodnje povrtnine.

Iz Kranja

— **Jugoslovensa češkoslovaška liga v Kranju** bo imela svoj občni zbor 5. maja v hotelu »Jelen« z običajnim dnevnim redom. Pridite vsi, ki vam je mar za porast bratskih slovanskih narodov.

— **Otvoritev javnega kopališča v Zdravstvenem domu.** V soboto 24. t. m. se otvori v Zdravstvenem domu javno kopališče, kakršno Kranj že močno pogreša. Treba je poudariti, da so zlasti v starem delu mesta redke hiše, ki imajo kopalnice, večje stanovanjske hiše, kjer prebivajo poleg gospodarja tudi še druge stranke, pa že celo ne. Ljudje pa imajo dandanes že toliko smisla za higieno in zdravstvene naprave, da vedo ceniti pomen kopalnic zlasti v zimskem času. S tega vidika bo kopališče v Zdravstvenem domu, ki je proti nizki ceni na razpolago vsakomur, vsemu prebivalstvu res zelo dobrodošlo in v prid. Kopališče bo odprto vsak torek, četrtek in soboto popoldne od 14. do 18. , ob nedeljah pa od 8. do 12. Na razpolago je 6 prh in 3 kadne kopeli. Člani OUZD plačajo za kadno kopel s perilom in milom 5 Din, nečlani pa ob sobotah nedeljah in praznikih 7 Din, ob torkih in četrtkih 6 Din. Za prhne kopeli s perilom in milom plačajo člani OUZD 3 Din, nečlani pa ob sobotah, nedeljah in praznikih 5 Din, ob torkih in četrtkih pa 4 Din. Dobe se tudi abonentski bloki. Vse informacije se dobe v pisarni ekspoziture.

— **Protituberkulozni teden,** ki je lani v Kranju v gmotnem in moralnem oziru tako lepo izpadel, se vrše letos od 2. do 9. maja. Tudi letos se bo izvedla velika nabiralna akcija. K sodelovanju so pozvane tukajšnje organizacije, zlasti se bo k delu pritegnila akademska mladina. Prispevke bodo zbirale kranjske gospodične in akademičarke. Koncem tedna, najbrže 9. maja se bo pa vršila kulturna matineja vseh kranjskih društev. Pri koncertu nastopijo »Sokolsko društvo«, »Narodna čitalnica«, »Prosvetno društvo« in vojaška godba 1. planinskega puka iz Škofje Loke. Kranjske tovarne in kranjsko meščanstvo naj tudi letos nabiralkam pokaže radodarno roko, kot se je lani velikodušno oddolžilo.

— **Zasilna bolnica** v Zdravstvenem domu, za katero sta namenjeni dve najlepši, ljena je zelo moderno. Kazalo je že, da bolnice sploh ne bo in da se bo v tej sobi naselil »Dečji dispanzer«. Ker pa bo za dispanzer zgrajen nov dom za pokopališčem, ostane bolnica, kot je bila določena prvotno .

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 23. aprila, katoličani: Vojteh.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Robin Hood El Dorado.
Kino Ideal: Helena (Sence preteklosti).
Kino Union: Pred bitko.
Kino Sloga: Kraljestvo smeha.
Kino Moste: »Ukradena ljubezen« in »Mali polkovnik« (Shirley Temple).
Ljubljanski zimsko sportni podsavez občni zbor ob 20. v damski sobi »Emone«.
Skupina bojevnikov Ljubljana—Št. Peter občni zbor ob 20. v gostilni P. Zupančič na Jegličevi cesti 15.
Klavirski koncert francoskega pianista Gillesa Guilberta ob 20. v mali Filharmonični dvorani.
Prirodoslovno društvo: ponovitev predavanja univ. asistenta A. Peterlina »Kaj je svetloba« ob 18. v predavalnici fizikalnega instituta na univerzi.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded. Mestni trg 4, in Ustar, Selenburgova ulica 7.

Iz Zagorja

— **Prošnja litijski davkariji.** Dosedanja ureditev uradnih ur od 8—12 in od 14—18 je za davkoplačevalce iz zaledja Zagorja in za vse prebivalce kumljanskih in polšenskih vasi skrajno neprikladna radi vlakov, ki prihajajo v Litijo ob takem času, da morajo prizadeti izgubiti po cele dopoldneve odnosno popoldneve, ker je povratek prav tako urejen, da je zguba na vsej črti. Glavarstvo je to že uvidelo in uvedlo uradne ure od 7—14 ure. Prosimo, da po zgledu glavarstva tudi davkarija preuredi uradovanje v splošno zadovoljstvo in korist davkoplačevalcev. Upamo, da ta utemeljena prošnja ne bo naletela na gluha ušesa.

— **Razstava gospodinjske šole** v prostorih zagorske ljudske šole je pokazala smotren napredek pridnih obiskovalk, 12 po številu, ki so skozi pet mesecev dvakrat tedensko posečale gospodinjsko šolo, kritero sta vodili učiteljici gdč. Zinka Verščajeva in gdč. Marija Pahorjeva. Razstavljeno je bilo pecivo, razne vrste okusno pripravljenega mesa in pa ročna dela.

— **Podkrajska katastrofa** je v nedeljo kljub slabemu vremenu privabila cele procesije radovednežev iz vseh krajev Zasavja. Trenutno se je usad ustavil in je pričakovati, da se bo na tem mestu sploh umiril. Uprava rudnika TPD je dala napeljati do 300 metrov dolga korita, v katera se zdaj odtekajo štirje studenci, ki so se prikazali, ko je prišlo do katastrofe. Po koritih se zdaj odvaja voda v dolino v potok Medijo, sicer pa bi voda začela spodjedati nižje ležeči svet in bi napravila novo, morda pa še dosti večjo škodo kot je nastala. Podkraju radi sesedlih se podzemskih rovov v zvezi z uničujočim delovanjem talne vode.

Iz Dravinjske doline

— **Občni zbor Sokola Loče pri Poljčanah.** Nedavno je imelo sokolsko društvo Loče v narodni šoli 7. redni občni zbor. Članstvo je pokazalo neomejeno udanost in voljo do sokolskega dela s tem, da je občni zbor v prav lepem številu posetilo. Brat starosta Šolar se je v svojem govoru poklonil starosti kralju Petru, nakar je bila prečitana savezna poslanica. — Iz poročil funkcijonarjev je razvidno med drugim, da je društvo sodelovalo s člani, naraščajniki ter deco na okrožnem zletu v Poljčanah in na društvenem nastopu v Slov. Konjicah. Priredilo je spominsko svečanost plebiscita na Koroškem ter se udeležilo žalne maše pevca Habiha. Uspeli sta žalna svečanost za viteškim kraljem in prvodecembrska akademija. Proslavo so izpopolnili pevci društva »Slovan«. Razen novo izvoljenega staroste br. K. Vodovnika je ostal ves stari odbor. Sprejet je bil program petletke, ki naj sokolsko delo poživi in razširi. Sokol se mora v zimskem času boriti s prostorom, zato mu je telovadba, dokler si ne dobi primerne strehe, mogoča samo v poletnem času. Zdravo.

— **Ob sklepu kmetijske nad. šole in dekl. krožka v Št. Jerneju pri Poljčanah.** V Št. Jerneju pri Ločah je bil v nedeljo slovesen zaključek kmetijsko nadaljevalne šole. Šolo je obiskovalo in z uspehom dovršilo 20 učencev. Poučevali sta na šoli dve redni in dve izredni učni moči. Na zaključni slavnosti, ki se je vršila po navodilih banske uprave, so govorili inž. Kropivšek Franjo, zastopnik kmetijske šole v Št. Juriju ob j. ž., predsednik sreskega kmetijskega odbora Napotnik Matija iz Sl. Konjic, sreski kmetijski referent inž. Peternel in župan občine Loče Zidanšek. Vzporedno s kmet. nad. šolo sta vodili učiteljici Friedl Helena in Grudnik Darka dekliški krožek. Dekleta so izdelala mične prtiče, vezenina je bila ob zaključku krožka okusno razstavljena. Po slavnosti so se zbrali učenci in učenke k zakuski, za katero sta naklonila podporo sreski kmetijski odbor in občina. Gojenci in gojenke se bodo za prisvojeno znanje, za pridobljene nauke in prijateljske nasvete, ki so jih dobili v tej dobi, svojih učiteljev in prireditelјev vedno s hvaležnostjo spominjali.

Priznani dunajski komorni pevec Alfred Jerger v veliki J. Straussovi operети:
NESMRTNE MELODIJE
V KATERI JE POKAZANA POSLEDNJA LJUBEZEN VELIKEGA GLASBENIKA
Režija: Heinz Paul, v gl. vlogah: Marija Paudler, Lizzi Holzschuh, Leo Slezak in dr.
Premiera v soboto, dne 24. t. m. V KINU MATICI

DNEVNE VESTI

— **Industrijci protestirajo proti novim davčnim bremenom.** Nedavno je imela Centrala industrijskih korporacij v Zagrebu sejo, na kateri je sklenila pozvati vse organizacije industrijcev naj protestirajo proti novim davčnim bremenom. Vse organizacije industrijcev bodo sklicale protestna zborovanja, v začetku maja bo pa v Beogradu vsedržavna konferenca industrijcev, na kateri se bo obravnaval položaj, ki je nastal z novimi fiskalnimi odredbami. S konference bo poslan vladi skupen protest industrijcev proti novim davčnim bremenom. Da bi bil ta protest čim učinkovitejši bodo na beograjski konferenci našteti konkretni primeri, ki bodo služili v ilustracijo in dokaz škodljivih, ponekod celo katastrofalnih posledic novih fiskalnih predpisov. Centrala industrijskih korporacij je pozvala vsa združenja industrijcev naj ji pošljejo za čim večje število industrijskih podjetij podatke o kosmatem blagovnem prometu v lanskem letu, o plačanih državnih davkih, pristojbinah, trošarinah, carinah itd. ter vseh samoupravnih dajatvah, dalje o plačanih mezdah in plačah delavcem in nameščencem, o uslužbenskem davku in končno o prevoznih stroških po železnici z drugimi javnimi prometnimi sredstvi.

KINO
TEL. 27-30 **SLOGA**
Danes poslednjič!
Vesela opereta
KRALJESTVO SMEHA
Stan Laurel Oliver Hardy
TEL. 21-24 **MATICA**
Danes poslednjič!
Film pustolovnih podvigov tegendarnega
ROBIN HOOD EL DORADA
Warner Baxter Ann Loring
TEL. 22-21 **UNION**
Veliko filmsko delo iz mornariškega življenja po poznanem romanu Claude Farrere-a
PRED BITKO
Victor Francen Annabella
Režija M. L. Herbiera, glasba Jean Lenoir
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

— **Ugledni gostje na Jadranu.** V Šibeniku je bilo v sredo in včeraj mnogo turistov zlasti iz visokih aristokratskih krogov. V sredo popoldne sta se pripeljala z avtom s Plitvičkih jezer nemški princ Adalbert von Bayern-Wittelsbach in princesa Pillar von Bayern-Wittelsbach. Spremlja jo več visokih nemških aristokratov. Danes so odpotovali visoki nemški gostje v Split. Včeraj zjutraj je pa prispelo v Split 22 članov rumunskih diplomatov in politikov, med njimi princ Cantacuzen.

— **Izleti naših železničarjev na Češkoslovaško.** V maju prirede jugoslovenski železničarji izlet na Češkoslovaško, kjer si ogledajo Prago, Plzen, Marianske Lazny, Karlove Vary, Brno, Zlin in druga mesta. Priglašenih je že nad 100 udeležencev, priglasilo se jih bo pa gotovo še toliko, da jih bo nad 200.

— **Iščejo se dediči.** Italijanski generalni konzulat je sporočil našim oblastem, da se iščejo dediči Jožefe Dekleva italijanske državljanke, ki je umrla 10. februarja letos v Aleksandriji v Egiptu. Njeni sorodniki žive baje v dravski banovini.

— **Planine vabijo smučarje planince zdaj,** ko so snežne prilike najugodnejše. Snežna podlaga se je sesedla, zapadlo je nekaj suhega snega, jasno nebo in toplo sonce. Komna prednjači s svojimi znanimi smuškimi tereni, na katerih stoji ponosni planinski dom. Odtod je najpriljubljenejši izlet h koči pri Triglavskih jezerih, ki je oskrbovana do nadaljnjega. Iz doline sedmerih jezer vodi smučarska pot preko Hribarje do Staničeve koče, kjer je najlepši visokogorski smuški teren. Odtod spust skozi Zgor Krmo v Mojstrano. Tudi Vršič še ima mnogo snega. Enako Krvavec in Velika Planina, katerih beli vrhovi se vidijo še iz Ljubljane. Pričakovati je, da se bo vreme ustalilo ter bodo imeli planinci še več kot mesec dni prilike za lepo planinsko smuko.

— **5.000.000 za sočivje.** V Trogiru so ljudje spoznali, da se da zgodnje sočivje prav lahko spraviti v denar in ga grè tudi v inozemstvo mnogo. Zato so ustanovili vrtnarsko cvetličarsko zadrugo in z njeno pomočjo so podesetorili pridelovanje sočivja. Letos so ga izvozili že za 5.000.000 večina ga je šla v Beograd, Zagreb, Ljubljano Split in Šibenik, precej pa tudi v inozemstvo.

— **Mednarodna prometna konferenca.** Včeraj se je pričela v Sarajevu mednarodna prometna konferenca, na kateri so zastopane avstrijske, madžarske, češkoslovaške, poljske in železnice vseh sosednjih držav.

— **Vojni referent** na zagorski občini je izmed petih prosilcev postal domačin g. Albert Hauptman.

— **Putnik** priredja dvodnevne izlete od 1. do 2. maja z avtobusom: V Benetke: cena za vožnjo prehrano, prenočišče ter potni list Din 395. V Trst: cena za vožnjo in potni list Din 145. Informacije pri biletarnicah Putnik

— **Sneg po Dinarskih alpah in Bosanskih planinah.** Tudi v Dalmaciji je postalo precej hladno. Po Dinarskih planinah je zapadel včeraj ponoči sneg. V Sarajevu so imeli v sredo lep pomladni dan. Proti večeru se je pa nebo pooblačilo in včeraj zjutraj je zapadel sneg. Vse planine okrog Sarajeva so dobile novo snežno odejo.

— **Težka nesreča v Prekmurju.** Na čuden način je izgubil v sredo življenje v prekmurski vasi Dolič Janko Bokan. Kopali so vodnjak in njegov zet Anton Perperič je dobil pri tem tako težke poškodbe, da bo težko ostal živ. Ljudje govore, da gre za umor ali samomor, za kazen božjo, ker je stari Bokan vedno grdo ravnal s svojim zetom. Zet je te dni pomagal tastu kopati vodnjak in ko je bil stari že 5 metrov globoko sta se sprla zaradi neke malenkosti. Razjarjeni zet je jel skakati okrog vodnjaka. Naenkrat se je podsula zemlja in zasula starega Bokana in njega. Zeta so sosedje kmalu potegnili iz vodnjaka. Ko so pa odkopali Bokana, je bil že mrtev.

— **Izlet v Postojnsko jamo** v nedeljo 23. maja t. l., to je eno nedeljo po binkoštih, priredi Združenje žel. uradnikov v Ljubljani. Izleta se lahko udeleži vsakdo. Odhod iz Ljubljane ob 6.15 ali 10 uri, povratek iz Postojne ob 17.30 ali 20. uri, prihod v Ljubljano ob 19.15 ali 22.08. Stroški 50 Din (otroci 30 Din). Do Rakeka se uporabijo nedeljske povratne karte. Jamo bodo razkazovali posebni tolmači, ogledali si bomo dve jami, istočasno se bomo vozili tudi s podzemsko motorno železnico. Prijave sprejemajo zaradi obsežnih priprav čim prej: trgovina Tičar, Ljubljana, Šelenburgova ulica, Gorec, Tyrševa cesta, Pauschin Wolfova ulica, Združenje žel. uradnikov, Kolodvorska ulica štev. 43, vsak torek in petek od 17. do 18., v Mariboru g. Verhovšek V. glav. kolodvor, v Zagrebu g. Matej Jugović, direkcija drž. žel. — Izrabite to edinstveno priliko, da si ogledate podzemsko jamo s posebnimi vodniki. Prospekti na razpolago povsod kjer se sprejemajo prijave.

— **Proslava materinskega dne v Predanovcih** bo dne 25. aprila ob 14. uri v šoli. Na proslavi bo imela govor o materi šolska upraviteljica Marija Zalarjeva. Otroci bodo peli in deklamirali več pesmi in vprizorili dve igri »Pepelka« in »Bedak Pavlek«. Vstopnina znaša 1.50 Din v korist Rdečemu križu. Pridite gledat naše male evangelijčane in vrle Prekmurce, kako lepo govore naš slovenski jezik. Od Murske Sobote ni več kakor 7 km pešpoti, a do večernega vlaka v Puconce 3 km.

— **Opoarjamo na jutrajšnji radio-prenos** iz zavoda za slepo deco v Kočevju, ki bo ob 17.30. Gojenci bodo med drugim programom izvajali tudi zelo zanimivo zvočno igro.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo precej jasno, spremenljivo vreme. Razen v Ljubljani, Mariboru in Rogaški Slatini je včeraj deževalo skoraj po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 17, v Sarajevu 16, v Ljubljani in Splitu 15, v Zagrebu 14, v Mariboru in Beogradu 12. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764.9, temperatura je znašala 2.

— **Pogreb žrtev nesrečne ljubezni.** Včeraj ob 17. so iz mrtvašnice pri Devici Mariji v Polju prenesli zemske ostanke pokojne Frančiške Hribarjeve k večnemu počitku na tamošnje pokopališče. Krsto vso zasuto z venci in pomladnim cvetjem, so dvignili podčastniki — tovariši pokojnega Lamberta, jo nesli v cerkev in odtod do groba. Za krsto je stopala vsa strta globoko užaloščena mati, za ostalimi sorodniki se je pa zvrstila množica pogrebcev, ki jih je vse globoko ganila tragična usoda mladega dekleta. — V sredo se je pripeljala iz Iloka v dunavski banovini mati nesrečnega Ivana Lamberta, da uredi vse potrebno za prevoz njegovega trupla v domači kraj. Včeraj dopoldne so odpremili krsto s pokojnikom na postajo in danes ga bodo v Iloku pokopali.

— **V Savo je zašel.** V Vinjah pri Dolskem so že delj časa pogrešali 22letnega posestnika Alojzija Repnika. Šele zdaj je ugotovljeno, da je Repnik že 9. t. m. skočil pri Dolskem v Savo in utonil. Njegovega trupla še niso našli. Narasla voda ga je tirala naprej in bodo mogli truplo najti šele, ko bo voda upala. Repnik je bil srednje postave, kostanjevih las ter je imel na sebi temno progasto pomočeno obleko. Na nogah je imel čevlje na zadrgo.

— **Nevarni tatovi.** Po Turjaku in krajih okrog Velikih Lašč so se klatili delj časa štirje rokomavhi, ki so kradli vse, kar jim je prišlo pod roko in sicer najraje ponoči. Oni dan so prišli tudi na Rašico, kjer so vlomili pri posestniku Janezu Paternostu. Odnesli so več moških oblek, črn ženski plašč, nekaj parov čevljev, posteljno odejo, več ženskega perila in dva para zlatih uhanov, v skupni vrednosti 7540 Din. Tolovaji so nakradeno blago zavlekli najbrž v gozd, kjer imajo skrivališče. Orožniki jih doslej še niso mogli izslediti.

— **Tri dni je ležala mrtva v kopalnici.** V Draškovičevi 30 v Zagrebu je stanovala učiteljica francoščine Ludviga Delevux, stara 84 let, rojena v Parizu. Starke tri dni ni bilo iz sobice, kar se je zdelo sosedom čudno. V sredo proti večeru so obvestili policijo in ko so odprli vrata so našli starko mrtvo v kopalnici, v kadi polni vode. Zdravniška komisija je ugotovila da jo je zadela kap.

Iz Ljubljane

—**lj Telovadna prireditev srednjih šol.** Ljubljanske srednje šole prirede v torek, 27. t. m. ob treh popoldne na vojaškem vežbališču pri Fužinah javno telovadno prireditev združeno z izletom v naravo. Telovadbe se udeleži okrog 5000 učencev in učenk in bo vsekakor zanimiva. Zato vabimo starše, da si pridejo ogledat to prireditev. Pot je zelo lepa in vodi po Zaloški cesti skozi Moste do vežbališča, ki leži takoj za Mostami. Prav lepa je tudi pot čez Kodeljevo mimo Božjega groba, čez Fužine mimo Fužinskih slapov na vežbališču. Kdor bi se ne hotel vrniti peš, pojde lahko do postaje D. M. v Polju in se vrne z vlakom. Skozi mesto bo spremljala učence vojaška godba, ki bo igrala tudi med prireditvijo. Od postaje električne železnice pri vojaški bolnici do vežbališča je 30 minut zmerne hoje.

—**lj Brezposelnost v Ljubljani.** Dočim je imela Borza dela v Ljubljani ob koncu februarja v evidenci 4106 brezposelnih, je v marcu njih število zaradi pričetka stavbne sezone, ko je dobilo delo mnogo zidarjev, tesarjev in težakov nekoliko nazadovalo. V marcu je sicer bilo na novo prijavljenih 446 brezposelnih, a odpadlo jih je zaradi zaposlitve 920 tako da je imela borza ob koncu marca v evidenci še 3632 brezposelnih, kar je za Ljubljano in njeno bližnjo okolico razmeroma mnogo. Zdaj čakajo na delo največ sezonski delavci, zidarji, tesarji in monterji, ki jih je brez posla okrog 2000. V marcu je Borza dela izplačala Din 414.651 podpor in je zopet znatno izčrpala svoje prispevke oziroma svoje letni proračun. Letni proračun borze znaša 2.400.000 din, od tega je pa že v prvih štirih mesecih izplačala okrog 2 milijona, da utegne že na jesen ostati brez sredstev. Povišanje izdatkov je v zvezi s podaljšanjem podporne dobe. Popreje so namreč dobivali brezposelni podporo 6 tednov, zdaj pa jo prejemajo 12 tednov. V marcu je prejelo podporo 1834 brezposelnih.

—**lj Preložitev tramvajske proge na Kosovem polju.** Včeraj zjutraj so začeli delavci na Kosovem polju pred novo remizo v Šiški trasirati svet za novo tramvajsko progo oziroma za preložitev stare, ki bo znatno umaknjena na levo stran ceste in bo tekla tik ob hišah. Ta preložitev je v zvezi z gradnjo moderne avtomobilske ceste Ljubljana—Kranj. Svet, ki ga bodo pridobili s preložitvijo proge, bodo baje preuredili v trg. Zaposlenih je pri trasiranju okoli 30 delavcev, večinoma brezposelnih, v kratkem bodo pa najeli za delo še nekaj delavcev.

—**lj Delavski azil bo prihodnji teden pod streho.** Gradnja novega delavskega azila ob Bleiweisovi cesti, ki je priključen lepi palači Delavskega doma, naglo napreduje in bo azil nemara že prihodnji teden pod streho. Če pojde delo gladko od rok bo poslopje jeseni že izročeno svojemu namenu.

—**lj Prepovedan sestanek.** Za snoči je bil v gostilni pri »Sokolu« sklican sestanek lastnikov psov, ki so hoteli dati duška svojemu ogorčenju nad neutemeljenim povišanjem taks na pse. Ker pa je bil sestanek policiji prepozno prijavljen je prišel k »Sokolu« stražnik, ki je povedal, da je policijska uprava zborovanje prepovedala. Sestanek lastnikov psov bo v ponedeljek ob 19.30 v restavraciji pri Mikliču.

—**lj Občni zbor dravske sekcije Jugoslovenske ženske zveze** bo na povabilo Mariborskega ženskega društva 25. t. m. ob pol 10. v dvorani Ljudske univerze v Mariboru. Na predvečer t. j. 24. t. m. ob 20. uri priredi sekcija tri javna, vsakomur dostopna med seboj tesno združena predavanja, takisto v dvorani mariborske Ljudske univerze pod skupnim naslovom **Pripravimo našo zemljo za tujski promet.** In sicer predavajo: **Marija Pleško**, gospodinjska učiteljica, Ljubljana: **Skrbimo za izobrazbo gospodinj in gostilničark.** —Zaščitna sestra **Angela Boškin**, Trbovlje: **Dvignimo higieno na vasi!** (s filmom). —**Marija Rozman**, učiteljica Maribor:: **Ohranimo slovenski značaj naše zemlje!** — K predavanjem dobrodošel vsakdo! Pospeševanje tujskega prometa je za Slovenijo takorekoč življenjskega pomena. Dravska sekcija JŽZ hoče s temi referati nanovo potrditi, da ima smisel in razumevanje za vsa aktualna vprašanja ter se jih loti odvažno vedno takrat, ko je njihovo obravnavanje najpotrebneje.

—**lj Odbor Narodnega prosvetnega društva Vodnik v Zg. Šiški izjavlja** glede na okrožnico Sokolskega društva v Zg. Šiški, da nima nič skupnega glede zgradbe sokolskega doma ker podpisano društvo samo zbira sklad za zgraditev in posvetitev doma Valentinu Vodniku, čigar ime nosi. — Narodno prosvetno društvo »Vodnik«.

—**lj Še dvakrat »Na Trški gori«.** V soboto, 24. t. m. in v nedeljo 25. t. m. ob 20.15 ponove Šentjakobčani Bučarjevo igro z godbo in petjem »Na Trški gori«. Dnevna blagajna bo odprta od 10. do 12 in od 15. do 17. Rezervirane vstopnice je dvigniti do 20. ure. Med uverturo je vstop v dvorano zabranjen.

—**lj Premiera Jankovčeve najnovejše operete »Lojzka«** bo v soboto 1. maja. Pri tej predstavi praznuje g. L. Drenovec svoj umetniški jubilej. Vstopnice so v predprodaji pri operni blagajni.

—**lj Vzgojni pomen domače in tuje kulture** je naslov predavanju, ki ga priredi »Pedagoško društvo v Ljubljani« v ponedeljek 26. aprila t. l. ob 18. v mineraloški predavalnici univerze. Predava dr. Vinko Brumen. Iskreno vabljeni!.

—**lj Danes zvečer** ob 20. uri nastopi v mali filharmonični dvorani znameniti francoski pianist Gilles Giulbert. Na sporedu ima dela skladateljev Rameaua, Brahmsa, Liszta, Debussyja, Albeniza in Musorgskega. Pianist Gille Giulbert je umetnik svetovnega slovesa in obisk njegovega koncerta najtopleje priporočamo vsem, ki se zanimajo za klavirsko igro. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice in od pol 8. dalje v veži filharmoničnega poslopja.

—**lj Slavni poljski skladatelj Karel Szymanovski** bo živel večno s svojimi velikimi deli, ki jih je zapustil svojemu narodu in vsemu kulturnemu svetu. Par njegovih samospevov in klavirskih točk bomo slišali na intimnem koncertu v petek, dne 26. t. m. zvečer v mali filharmonični dvorani. Izvajata mezzosopranistka Milena Verbičeva in pianist Pavel Šivic.

—**lj Ponovitev predavanja.** Ker je pri torkovem predavanju univ. asist. A. Peterlina »Kaj je svetloba« moralo mnogo obiskovalcev oditi zaradi prenapolnjene dvorane, se je Prirodoslovno društvo odločilo, da se predavanje ponovi v petek 28. t. m. ob 18. uri v fizikalni predavalnici univerze. V sedanji dobi, ko se toliko govori in piše o revoluciji v fiziki in o dalekosežnih posledicah, ki jih imajo nova dognanja na vse ostale vede, je nujno potrebno, da smo si na jasnem kaj pove eksperiment o svetlobi, to je o onem delu fizike, kjer je zrasla nova teorija valovne in kvantne mehanike. Ni si namreč mogoče ustvariti o tej pravega pojma, če ne poznamo osnov, na kateri je zrasla. Predavatelj nam bo na podlagi poskusov pokazal, kaj o svetlobi ve sodobna fizika. Vstopnina 2 Din, za dijake 1 Din.

—**lj Trije vlomi.** Te dni je bilo vlomljeno v stanovanje Marije Habe v Dalmatinovi ulici ter ukradeno 4700 gotovine, zlata verižica, srebrna žepna ura, budilka in 10-kronski zlatnik. Skupna škoda znaša 6000 Din. Vlomilci so obiskali celo upravitelja jetnišnice Janka Šprajcerja na Miklošičevi cesti 11. Odnesli so mu razno obleko, v vrednosti okrog 2000 Din. Dalje je nekdo smuknil že v dopoldanskih urah v stanovanje zasebnice Marije Iležar v Ulici na Grad 14 ter ji odnesel lesen hranilnik s 1000 Din.

—**lj Tatvine koles.** Z lepšim vremenom prihajajo tudi za tatove koles lepši časi. Včeraj je bilo ukradeno na Gosposvetski cesti 1600 Din vredno kolo, znamke »Autodirke« z evidenčno številko 139.180, svetlomodro pleskano. Drugo kolo neznane znamke, z evidenčno številko 2081, črno pleskano, vredno 1200 Din pa je bilo ukradeno ponoči izpred kavarne Central na Sv. Petra nasipu.

—**lj Izgnan iz Ljubljane.** Uprava policije je za 3 leta izgnala iz policijskega okoliša 51letnega Franceta Lipeca, pristojnega v Radeče pri Zidanem mostu. Mož je zagrešil v Ljubljani več nerednosti in je bil stalno v konfliktu z varnostnimi oblastmi.

—**lj Dva napada.** Zaradi nekih očitkov sta se sprla včeraj na mestni klavnici mesarski pomočnik Ivan Marolt ter mesarski mojster Lojze S. iz Zg. Šiške. Med prepirom se je S. tako razsrdil, da se je dejansko lotil Marolta in ga poškodoval po glavi. Marolta so morali prepeljati v bolnico. — Brezposelnega mehanika Ivana Markoviča, stanujočega na Galjevici pa je snoči ob dolenjski progi napadel neznanec in ga zabodel z nožem pod levo pleče.

Vlomilci izročeni sodišču

Ljubljana, 23. aprila

Policija je v zadnjem času spravila na varno več drznih tatinskih ter vlomilskih družb. O pustolovščinah bivšega pekovskega mojstra Jožeta Florjančiča in njegovih pajdašev smo že poročali. Policija pa še ni izčrpala registra njegovih grehov. Sproti prihajajo z dežele nova poročila o drznih vlomih, ki jih je zagrešil Florjančič v družbi nekega Križaja, dveh tovarišev in neke ga je policija razkrinkala.

Florjančič s svojo družbo ni kradel samo po Ljubljani, zlasti po Šiški, v Dravljah, Kosezah, Podutiku ter St. Vidu, marveč tudi v Kranju, kjer so večkrat vlomili že pred meseci, nekaj dni pred aretacijo pa so vlomili v delavnico nekega čevljarja v Stražišču in mu ukradli več blaga. Tudi v Tržič so jo mahnili. Pred tedni so vlomili v stanovanje tržiških mesarskih pomočnikov ter jim odnesli za okrog 400 din obleke in odpeljali kolo. Pohajali so tudi po drugih krajih na Gorenjskem in vlamljali trgovine in gostilne, zlasti pozimi. Odnašali so vse, kar jim je prišlo pod roke največkrat pa suho svinjino, ki so jo poceni razprodali v ljubljanski okolici.

Florjančič je v policijskih zaporih spočetka tajil vse grehe in tudi vlom v koseško cerkev. Šele ko je priromal za njim v zapor eden njegovih pomagačev, se je nehal upirati in je priznal vlome v Dravljah in Kosezah ter v Št. Vidu, dočim so morali o vlomih po Gorenjskem, na Fužinah in v Štepanji vasi, podrobneje pripovedovati njegovi pomagači, ki so mu osvežili spomin. Florjančiča so že pred dnevi izročili sodišču, včeraj pa so poslali za njim tudi njegove pajdaše.

Iz Novega mesta

— **Sokolsko društvo v Novem mestu** si je nadelo nalogo, da ne bo proslavilo svojega zlatega jubileja le z obligatnim nastopom 5. in 6. junija, temveč tudi z raznimi drugimi prireditvami, kakor predavanji, akademijami koncerti itd. V okviru teh prireditev je društvo priredilo v soboto 10. t. m. koncert vojaške godbe 40. p. p. »Triglavskega«, v veliki dvorani Sokolskega doma, ki je bila kljub krizi in raznim drugim prireditvam, še dokaj dobro zasedena. Orkester vojaške godbe je pod tiktirko kapelnika kapetana Živanoviča otvoril koncert z Rossinijevo uverturo »Wilhelm Tell«, ki je bila podana kljub slabo akustični dvorani prav dobro. Sledile so ostale točke programa, kakor: Prodana nevesta, Ksenija, Carmen, Hamlet itd., ki so bile vse prav posrečeno izbrane. Najbolj je užgala polka za ksilofon solo, s spremljevanjem orkestra, ki jo je zaigral eden od članov orkestra tako odlično in dovršeno, da jo je moral, na viharen aplavz občinstva, ponoviti. Kot rečeno je bil program prav dobro podan, vendar se čuti, da je godba prezaposlena in preutrujena. Zato ni podala gotovih mest z ono fineso in občutkom, kakor bi to skladba zahtevala. Veliko krivdo pa nosi na slabem akustičnem efektu dvorana in bo morala uprava Sokolskega doma resno misliti na to, da se ta nedostatek če že ne popolnoma odpravi, vsaj znatno zmanjša. Omembe vredno je tudi, da so hoteli radi zakasnitve začetka program nekoliko skrajšati, kar pa se na energičen protest občinstva ni zgodilo. Ne borno ugotavljali krivcev, želimo le, da se kaj takega več ne ponovi, ker ljudje prihajajo ob takih prilikah po večini radi koncertnega programa in glasbenega užitka, a ne radi plesa in zabave, ki gre največ le na račun mladine. Po koncertu so priredili aktivni in rezervni oficirji novomeške garnizije prijeten društven večer s plesom.

APRILSKO VREME
ne škoduje koži, če je negovana s priznano **CIMEAN** hormonsko kremo, ki napravi kožo gladko, mehko in odporno proti vsem vremenskim neprilikam!

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

23. aprila petek Zaprto
24. aprila sobota Med štirimi stenami Red B
25. aprila nedelja Matura. Izven Cene od 20 Din navzdol.
23. aprila petek ob 15. uri Ero z onega sveta. Dijaška predstava Globoko znižane cene od 15 Din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

24. aprila sobota Plamen. Red A.
25. aprila nedelja ob 15. uri pod to goro zeleno... Izven cene od 20 Din navzdol; ob 20. uri Navihanka Izven Cene od 20 Din navzdol.

Opozarjamo na gostovanje Alberta Bassermanna in njegove skupine, ki se bo vršilo 28. t. m. v operi. Predprodaja vstopnic je v dnevni blagajni v operi. To gostovanje je enkratno in pomeni edinstven umetniški dogodek. Vprizori se Lessingova klasična igra v petih dejanjih: »Nathan der Weise« Naslovno vlogo bo igral Bassermann, ki se ga upravičeno imenuje prvega in največjega nemškega umetnika, kateremu je bil poklonjen Ifflandov prstan, kot viden znak tega naziva. Njegovo blagodarno in človeško iz najglobljih temeljev črpano podajanje psihe, vseh najfinejših tresljajev duše in največjih vzponov in emocij, priča o senzibilnosti Bassermanovega umetniškega občutja in ustvarjanja.

SPORT

— **Občni zbor Kajak-zveze.** Včeraj je bil v Zagrebu občni zbor Kajak-zveze, ki so mu prisostvovali tudi delegati Kajak kluba iz Ljubljane. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dr. Leo Golob, za podpredsednika pa ing. Ciril Pogačnik (Kajak klub Ljubljana). Zveza je sklenila prirediti letos 4. julija na Savi pri Zagrebu slalom tekmo v prireditvi zagrebškega Maratona, 11. julija na Kolpi pri Sisku prvenstvo na 10.000 m, 1. avgusta pa prvenstvo na deročih vodah na 28 km dolgi progi od Radovljice do Kranja. Zveza se bo obrnila na ministrstvo za telesno vzgojo s prošnjo, naj se uvrsti kajak sport med turizem.

— **Troboj Beograd, Zagreb, Ljubljana odgoden.** Ker so Čehoslovaki odgovorili, da ne morejo odgoditi troboja glavnih mest Male antante 28. in 29. junija v Pragi je moral biti preložen termin medmestnega troboja Zagreb-Beograd-Ljubljana 27. in 29. junija v Ljubljani. Če pa pride do dvoboja med Italijo z Beogradom 13. junija v Trstu, bo ta troboj 3. in 4. julija, če pa ne bo 19. in 20. junija.

MALI OGLASI
Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Trenčkoti, veterni suknjiči
NOVOSTI
lepe vzorce za pumparice in sportne obleke nudi ceneno
PRESKER,
Sv. Petra c. 14

PRODAM
Beseda 50 par, davek posebej Najmanjši znesek 8 Din

OGRSKO SALAMO
dobite najceneje pri: Oskarju ČERNETU, Sv. Petra c. št. 35.

»SLAVA GRIL«
nočna krema se še dobi pri tej v Zagrebu, Jurišičeva ul. štev. 21, I. nadstr. 1134

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo tužno vest, da nas je po kratkem in mučnem trpljenju za vedno zapustil naš ljubljeni brat in svak, gospod

DR. KAROL MIKUŽ
odv. kand.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 24. aprila 1937 ob 4. uri popoldne iz mrtvaške veže pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

KRANJ, LJUBLJANA, SPLIT, 22. apr. 1937.

ŽALUJOČI:
ANNIE, por. RISMONDO in SLAVICA, sestri,
LUGIO, svak, ter ostalo sorodstvo.

Praga dobi novega župana

Volitve novega praškega župana bodo jutri — Izvoljen bo dr. Peter Zenkl

Praški občinski svet se sestane jutri dopoldne na izredno sejo, na kateri bo izvoljen nov župan. Volitve župana se lahko vrše, če sta navzoči najmanj dve tretjini članov občinskega sveta in izvoljen je kandidat, za katerega glasuje nadpolovična večina. Če ne doseže nad polovične višine niti pri drugem glasovanju odločijo ožje volitve. Pri enakem številu glasov odloči žreb.

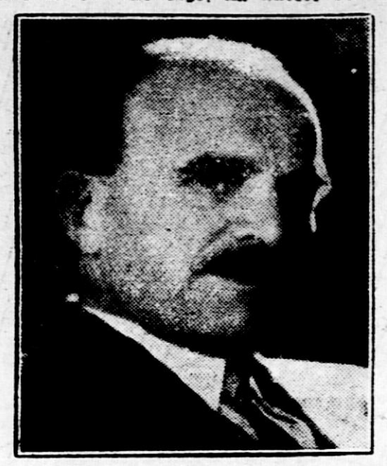

Za volitve novega praškega župana je že pripravljeno in jasno je, da bo izvoljen takoj na prvi seji. Predpisi namreč določajo, da se voli nov župan na drugi ali celo tretji seji, če ni bil izvoljen na prvi. Jutrišnje volitve ne obetajo nobenega presenečenja. Pretežna večina bo glasovala za kandidata narodno socialističnega kluba, ki mu je pripadal tudi dosedanji župan dr. Baxa. Za novega župana bo izvoljen glavni ravnatelj Centralne zavarovalnice dr. Peter Zenkl. Tudi volitev županovih namestnikov ne obeta nobenega presenečenja. Seji, na kateri bo izvoljen nov župan, bo predsedoval kot najstarejši član občinskega sveta dosedanji župan dr. Baxa.

Najprej moramo dobiti železnice

Naša zahteva po preureditvi železniškega prometa v Ljubljani je upravičena in utemeljena

Ljubljana, 23. aprila.

Na vprašanje, kaj so javna dela, so jasno odgovorili naši inženjerji v publikaciji Program javnih del v dravski banovini. Program je sestavilo Združenje jugsl. inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana. S tem delom so naši inženjerji pokazali in dokazali, da se dobro zavedajo poslanstva svojega stanu ter da hočejo odločno sodelovati pri reševanju najpomembnejših gospodarskih in socialnih vprašanj v širšem smislu besede.

KAJ SO JAVNA DELA

Inženjerji odgovarjajo v uvodu na vprašanje, kaj so javna dela, da je zgrešeno imenovati zasilne akcije, ki naj služijo za zaposlitev nezaposlenih v kritičnih časih, javna dela. Javna dela so le tista, ki koristijo po svojem značaju in pomenu splošnosti v kulturnem, gospodarskem in socialnem pogledu. *Ta dela morajo financirati samouprave in država in izvajana morajo biti po premišljenem in določenem programu.* Takšen program je izdelala stanovska organizacija naših inženjerjev za dobo 20 do 30 let. V uvodu je omemba, da so k programu dolžni prinesti svoj delež tudi drugi stanovi in odgovorni činitelji. Mislimo, da je razprava o javnih delih v naši banovini tako potrebna in pomembna, da bi se morala s predloženim programom javnih del seznaniti vsa naša javnost in da je zlasti časopisje dolžno nuditi zaslombo in podporo akciji naših inženjerjev. Ob vsaki priliki je treba zahtevati, da ta program postane *gospodarski program Slovenije* in da si ga osvoje vsi, ki zastopajo slovensko javnost in njene koristi v odnosu do države in samouprav. To je program, ki ga morejo in morajo zagovarjati vsi ne glede na politično ali kakršnokoli razceplje nost, kajti gre za življenjske interese Slovenije.

ŽELEZNICE V SLOVENIJI NAJBOLJ RENTABILNE

Po uredbi prometnega ministrstva o načrtu železniške mreže nameravajo v prihodnjih 10 letih zgraditi 2090 km prog za 5 in pol milijarde din. Na našo banovino odpade po tem načrtu samo 2.5% dolžine vseh projektiranih prog, in sicer 45 km in 140 milijonov stroškov. Po prevratu je Slovenija dobila le 3.2% vseh v državi zgrajenih prog. Na drugi strani so pa železniške proge v dravski banovini najbolj rentabilne ter odpade (po statistiki za l. 1935) 208% potnikov na km proge in 189% tovorov.

Potrebo po izpopolnitvi železniške mreže pri nas lahko taji samo, kdor ne pozna gospodarskega ustroja in potreb naše banovine; v resnici je železniška mreža pri nas gostejša kakor v južnih pokrajinah države, toda upoštevati je treba, da so pri nas še mnogi predeli, zelo gosto obljudeni, 75 do 125 ljudi na km², gospodarsko zelo razviti, po 20 in več km od železnice. Razen gospodarskih činiteljev je pa treba upoštevati še nacionalne in strateške. Pomisliti je treba tudi, da je bila Slovenija pred prevratom navezana na druga središča, da je živela v drugem gospodarskem organizmu. Zdaj je Slovenija soseda treh držav, ki so že zelo izpopolnile svoje železniško omrežje ob naših mejah in tako priteguje gospodarsko in nacionalno naše obmejno prebivalstvo nase. To je nedvomno razlog, ki še posebno govori za izpopolnitev železniškega omrežja pri nas.

NAJPOTREBNEJŠE PROGE

V programu so našteta javna dela po zaporstnosti, kakor jih presojajo inženjerji po pomenu in nujnosti. Najpotrebnejša, nujna in neodložljiva dela so: proga Črnomelj—Vrbovsko, ureditev ljubljanskega železniškega križišča in kolodvorov, položitev drugega tira na progi Zidani most—Zagreb in preureditev postaje na Zidanem mostu, proga Maribor—Pesnica—Ljutomer, proga Novo mesto—Brežice in rekonstrukcija dolenjskih prog Trebnje—Št. Janž in Ljubljana—Novo mesto.

LJUBLJANA IMA TAKO VELIK POTNIŠKI PROMET KAKOR BEOGRAD

Železnica Črnomelj—Vrbovsko je razen proge Št. Janž—Sevnica edina proga v Sloveniji, ki jo je prometno ministrstvo vzelo v svoj načrt. Z njo bo Slovenija pridobila izredno mnogo; razdalja po železnici se bo skrajšala za 90 km med Ljubljano in Sušakom, med Mariborom in Sušakom pa za 75 km.

Ko zahtevamo preureditev železniškega prometa v Ljubljani, se moramo predvsem sklicevati na to, da ima Ljubljana prav tako številen potniški promet kakor Beograd. Naš kolodvor je prav tako primitivno urejen, kakor je bil pred 90 leti; nima medtirnega perona, varnostne in druge naprave so zastarele itd. Kolodvor pa tudi ovira naravni razvoj mesta, saj ni na dolžini 1200 m nobenega prehoda čez progo, dočim se razen tega skoraj vse ceste križajo z železnico v isti ravnini. Potrebna je temeljita ureditev železniškega prometa v Ljubljani čim prej. Izgovor na finančne težkoče ne drži; Ljubljana sme zahtevati za svoj kolodvor in ureditev železniškega prometa 75 milijonov din, saj ima železniška uprava v programu za podobno delo v Beogradu 500 milijonov din!

NAJBOLJ OBREMENJENA PROGA — ENOTIRNA!

Po statistiki je železniška proga Zidani most—Zagreb najbolj obremenjena v državi in je enotirna, a razen tega so še zdaj na nekaterih delih stare enotirne tračnice in droben materijal, ki ni najboljši niti za lokalne proge. Ako bi bila ta proga popravljena in razširjena na dva tira, bi imela trikrat večjo kapaciteto kakor zdaj.

Med najnujnejša dela prištevajo avtorji programa tudi zgradbo transverzalne proge Maribor—Ljutomer, ker bi ležala sredi gospodarsko močno razvitih Slovenskih goric in skoraj vzporedno z državno mejo v oddaljenosti 15 km. Maribor bi bil z njo navezan na močno zaledje.

Železnica Novo mesto—Brežice bi bila del zelo pomembne gospodarske in strateške proge od Sušaka do Radgone. Vezala bi dve pomembni vzporedni progi: Ljubljana—Zagreb in Ljubljana—Karlovac.

Rekonstrukcija dolenjskih prog je potrebna takoj, čim bosta zgrajeni progi Sevnica—Št. Janž in Črnomelj—Vrbovsko, saj sta zdaj progi Trebnje—Št. Janž in Ljubljana—Novo mesto po svojem ustroju lokalnega značaja.

Upamo, da bodo strokovne ugotovitve naših inženjerjev o potrebi javnih del upoštevali tudi na pristojnih mestih in da bodo inženjerji znali tudi uveljaviti svojo avtoriteto. Ob priliki bomo seznanili našo javnost še z drugimi poglavji Programa.

Do leta 2100

Ameriški statistik Raymond Pearl priobčuje v reviji »Human Biology« članek o naraščanju števila ljudi na zemlji, priznava pa, da podatki niso povsem točni. Samo okrog 70 odstotkov vseh ljudi je preštetih. Ostanek odpade v prvi vrsti na Kitajsko, kjer živi okrog 21 odst. vseh ljudi na zemlji. Gre pa v najslabšem primeru za 5 odstotkov. Po najnovejših podatkih živi na zemlji 2.073.000.000 ljudi. Leta 1920 jih je živelo po Pearlovem štetju 1.814.200.000 ljudi, leta 1930 pa že 2.050.400.000 ljudi. Če si grafično ponazorimo naraščanje števila prebivalstva od leta 1800, dobimo tako zvano logistično krivuljo, ki nam kaže, da je začelo število ljudi na zemlji počasi naraščati po 30letni vojni, da se je pa pričelo leta 1830 naglo naraščanje in da smo zdaj blizu konca tega naraščanja. Krivulja nam kaže, da se bo naraščanje števila ljudi na zemlji ustavilo okrog leta 2.100, ko bo znašalo 2.645.500.000.

Povprečna gostota obljudenosti bo okrog 51 ljudi na eno kvadratno miljo. Pred 300 leti je bilo na svetu okrog 445.000.000 ljudi. V 300 letih se je torej število ljudi na zemlji pomnožilo 4.7krat. V prejšnjih 200 letih je naraščalo zelo počasi. Izključeno je, da bi bila pred 17 stoletiem doba, ko bi bilo na zemlji 445.000.000 ljudi. Nasprotno je pa zelo verjetno, da je število ljudi takrat močno kolebalo. Kuga, slabe letine in vojne so opetovano močno skrčile število prebivalcev naše zemlje. Ko so pa nastopili boljši časi, se je to število zopet povečalo. Okrog leta 1650 je pa nastopilo naglo trajno naraščanje, ki ga niti svetovna vojna ni bistveno znižala. Vzrok tiči v tem, da se je življenjski nivo zaradi napredka znanosti in tehnike, zlasti še medicine, znatno dvignil.

Tolovaj Dillinger še vedno straši

Ne sicer on sam, pač pa dve ženski, ki sta igrali važno vlogo v njegovem življenju

Najnevarnejši tolovaj Amerike John Dillinger je bil pred tremi letu v spopadu s policijo ustreljen. Tri leta so torej že minila, vendar pa ameriška javnost še ni pozabila na Dillingerja. Njegova senca se izprehaja liki strašilo po ulicah Chicaga in oblasti imajo še vedno posredne opravke z njim, čeprav je že tri leta mrtev.

Zlasti v dveh primerih imajo hude preglavice. V obeh primerih gre za ženske in temu se tudi ne moremo čuditi, kajti Dillinger in ženske, to je bilo vedno posebno poglavje. Mnoge ženske še zdaj časte Dillingerja kot junaka svoje dobe.

To bi oblasti končno ne motilo, da se ni oglasila mlada Poljakinja Etta Ratenska, ki je bila med spopadom s policijo težko ranjena. Kakšno vlogo je igrala v Dillingerjevem življenju in njegovem zadnjem spopadu s policijo, ni bilo nikoli pojasnjeno. V Ameriki so pa ljudje čudni in javno mnenje je bilo na njeni strani. Zato ji je moral senat priznati 900 dolarjev odškodnine. Toda denar še ni bil izplačan, ker je vložil vrhovni upravni urad protest. Mlada Poljakinja ima baje toliko grehov na vesti, da bi spadala pod policijsko nadzorstvo.

Zanimivejši je drug primer. Ženska, ki je izdala policiji zadnje Dillingerjevo skrivališče, kar je omogočilo policistom izsledi ti in pozneje tudi ustreliti nevarnega tolovaja, je bila iz Amerike izgnana, ker je tudi sama pripadala zločinskemu svetu. Zatekla se je v Ameriko, kjer je bila rojena. Zdaj pa zahteva, naj ji dovolijo povratek v Ameriko. Vlogo te ženske, znane pod imenom »ženska v rdečem«, ker je nosila vedno rdečo obleko, še ni pojasnjena. Spadala je v zločinski svet Chicaga, nihče pa ne ve, zakaj je Dillingerja izdala. Ker je storila to, je policija ni preganjala, temveč samo izgnala kot rumunsko državljanko. S tem je bila tudi odstranjena neprijetna priča.

Zdaj se je pa naenkrat oglasila in pristojne oblasti v Washingtonu so v zadregi, ker zahteva dodatno 5.000 dolarjev nagrade, da je izdala Dillingerja, čeprav je nagrado v tem znesku že prejela. Ameriške oblasti so v zadregi, ker ne vedo, kaj bo storila, če ji ne ustrežejo. Po Evropi bi utegnila pripovedovati o chicaški policiji neprijetne stvari. Če bi ji pa dovolili vrniti se v Ameriko, bi morali zopet paziti na njo na vsakem koraku. Z odločitvijo bodo raje še malo počakali.

Branilec kraljeve časti

Angleški sodni dvor, ki mu pripada pravica potrjevati nazrazličnejše privilegije ob kronanju, je določil za branilca časti angleškega kralja pri kronanju Franka Scamana Dymoke. Nosilec tega privilegija je branil tudi čast Edvarda VIII. in Jurija V. pri kronanju. Star je že 74 let in njegovi predniki so uveljavljali to pravico nepretrgoma že od leta 1377. Do leta 1821 je bil ta urad zelo čuden in če bi ne bili Angleži tako disciplinirani in konservativni, bi bil lahko zakrivil mnogo neprijetnosti. Do tega leta, ko je bil kronan Jurij IV., je bila namreč naloga branilca kraljeve časti pri kronanju skoraj nerazumljiva. Med državnim banketom po ceremonijah kronanja je pozval branilec kraljeve časti javno vse one med navzočimi, ki so dvomili o legitimnosti prav kar kronanega kralja.

Branilec kraljeve časti je snel desno rokavico, jo vrgel na sredo dvorane in pozval tako vse navzoče kraljeve sovražnike, naj jo pobero in se s tem izjavijo za dvoboj za kraljevo čast. Kljub najrazličnejšim dednim sporom krone, dobro znanim iz zgodovine Anglije, ni nihče nikoli sprejel tega poziva. Branilec je vedno trikrat ponovil svoj poziv in ko se ni nihče oglasil, se mu je kralj zahvalil, izpraznil kupo na njegovo zdravje in mu jo podaril. Naslov in urad branilca časti angleškega kralja pri kronanju se je ohranil do naših dni, samo funkcija se je nekoliko spremenila. Od Jurija IV. imajo namreč branilci kraljeve časti samo privilegij, da nosijo kraljeve standarte med svečanostmi kronanja.

Pes priča pred sodnikom

Tragičen dogodek, kjer naj bi bil pes po krivici glavni krivec smrti svojega gospodarja, je bil pojasnjen oni dan s poskusom v newyorški sodni dvorani. Detektiv newyorške policije je zdresiral svojega psa za boj proti zločencem, ni pa slutil, da mu bo postalo to usodno. Nekega dne se je detektiv doma za šalo prerekal s svojo ženo in med prepirom je nameril na njo samokres. Pes Paddy je bil baš v sobi in detektiv ga je bil zdresiral kot nalašč za take primere. V trenutku, ko je nameril revolver na svojo ženo, je planil pes nanj in mu zasadil zobe v zapestje, kakor je bil naučen.

Presenečeni detektiv je od strahu sprožil, toda samokres je bil obrnil proti sebi hoteč iztrgati se psu. Krogla ga je zadela v prsi in čez nekaj ur je izdihnil. Pred smrtjo je povedal, kako se je sam smrtno ranil. Toda preiskovalni sodnik je domneval, da hoče detektiv kriti morilca, bodisi svojo ženo ali pa svojega sina. Zato je odredil, naj se ves prizor ponovi in v ta namen je določil detektivovega sina. Mladenič je nameril pred sodnikom samokres na svojo mater. V naslednjem trenutku je planil pes nanj, mu zasadil zobe v zapestje in ga potegnil na tla. Tako se je izkazalo, da je govoril detektiv pred smrtjo resnico in preiskava je bila ustavljena.

Vrhovni sovjet

Čez nekaj mesecev bodo narodi Sovjetske Rusije na podlagi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice volili vrhovni organ državne oblasti, — vrhovni sovjet SSSR. Vrhovni sovjet obstoja po novi ustavi iz dveh zbornic, ki sta si enakopravni in ki obema pripada zakonodajna oblast. Prva zbornica, Sovjet unij, zastopa vse delovno prebivalstvo Rusije ne glede na narodnost. Narodnostni sovjet pa zastopa narodnostne interese zlasti pri zakonodaji. Zakon stopi v veljavo, če ga sprejmeta obe zbornici z navadno večino glasov.

V vrhovnem sovjetu SSSR pride en zastopnik na 350.000 prebivalcev. V sovjet narodnosti volijo 11 zveznih republik po 25 zastopnikov, 22 avtonomnih republik po 11 zastopnikov, 8 avtonomnih oblasti po 5 zastopnikov in 9 narodnostnih okrajev po enega zastopnika.

Iz Celja

—c **Gasilski dan** bo v Celju v nedeljo 6. zunija. Organizirala ga bo prostovoljna gasilska četa v Celju.

—c **Nesreča pri delu.** Te dni se je vsekal 29-letni zidarski delavec Ludvik Gorišek iz Globoč pri Vojniku pri delu s sekiro v desno nogo in se težko poškodoval. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

—c **Umrl** je v sredo v celjski bolnici 61-letni Herman Trauner, kurjač na drž. realni gimnaziji v Celju.

—c **Škoda na drevju vsled snega in viharjev.** Mestno poglavarstvo v Celju razglaša: Ugotovilo se je, da je pozni in mokri pomladanski sneg, ki je zapadel konec marca, napravil po gozdovih mnogo škode na listnatem in igličastem drevju. Gozdni posestniki se opozarjajo, da čimprej odstranijo iz svojih gozdov vse polomljeno drevje, da se tako še pravočasno prepreči pojav in širjenje gozdnih škodljivcev (mrčesa) in tudi odstrani nevarnost gozdnih požarov. Vsi gozdni posestniki, ki jim je sneg povzročil škodo na drevju, naj do konca tega meseca prijavijo pri mestnem poglavarstvu v Celju škodo, označijo vrednost materiala in predložijo številčne podatke škode vsled viharja in snega tako glede poškodovanih gozdnih ploskev kakor tudi glede izdelanega lesa.

Radioprogram

Petek, 23. aprila.

13.15: Radijski orkester. — 14: Vreme, borza. — 18: Ženska ura: Vzhajalna in pralna sredstva (ing. Marija Ahačič). — 18.20 Schumann: Otroški prizori 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 (klavir solo na ploščah). — 18.40: Francoščina (g. dr. Stanko Leben). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Strossmajer in Starčević (dr. Ivan Nevestić) Bgd. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Gregorčičev pihalni kvintet (gg. A. Jermol — flavta, B. Flego — oboa, J. Gregorc — klarinet, J. Turšič — fagot, I. Hafner — rog). — 20.45: Za oddih (plošče). — 21: Radijski orkester. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče. — Konec ob 23. uri.

Sobota, 24. aprila.

12: Plošča za ploščo hiti, pa vsaka veselje deli. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo hiti, pa vsaka veselje deli. — 14: Vreme. — 18: Za delopust! (igra radijski orkester). — 18.40: Janezek v sodobni šoli (g. Rudolf Bratok). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Hrvatski glasbeni zavod v Zagrebu (Antun Dobronić, kompoz.) Zgb. — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Veselo jurjevanje: Večer o vitezih, zmajih, kraljičnah in podobni romantiki. Besedilo napisal Enka. Sodelujejo Ježek in Jožek ter člani radijske igralske družine. — 22: Čas, spored, vreme, poročila. — 22.15: Vsakemu nekaj (igra radijski orkester). — Konec ob 23. uri.

TEŽAK ODGOVOR

— Vsak človek je potreben počitka, da obnovi njegovo telo sile. Kaj dela tvoj očka po delu, Mihec?

— Moja mamica pravi, da bi tudi ona rada to vedela.

NEMOGOČE

— Ta falot te je torej poljubil! Zakaj se pa nisi branila?

— Saj se nisem mogla, ko sem pa imela obe roki okrog njegovega vratu.

Paul Hilsø: 23

Molčeči maščevalec

Roman

Toda v istem trenutku, ko je izgovorila to besedo, je kri tako silno zavalovila po njegovih žilah, da je začutil v sebi vročo željo objeti jo in priviti nase. Zazdelo se mu je, da ne bo več mogel živeti brez nje. Sklonil se je k nji, rekoč:

— Gospodična Daisy — ljubim vas. Čujte, čeprav sva se videla šele dvakrat trikrat, vem dobro, da vas ljubim bolj kakor vse na svetu.

Njune oči so se srečale. Nekaj časa sta se gledala, potem so pa postale njene oči ledeno hladne in odgovorila je s tistim hladnim, odklonilnim glasom, ki ga je slišal iz njenih ust, ko je odgovarjala princu Le Jingu:

— Vaše tople besede si štejem seveda v čast, gospod Morran, toda — ne morem — nikoli bi se ne mogla poročiti z vami.

—Nikoli?

— Nikoli — kajti vedno bo naju nekaj ločilo — vsaj zdi se mi tako.

Bill se je pa sklonil k nji, rekoč:

— Gospodična Daisy, povedati vam moram, da to ni prvo burno priznanje ljubezni mladeniča, temveč čuvstvo odraslega moža. Daisy — ljubim te!

— Gospod Morran — doma sem.

Tisti hip se je avto ustavil in Daisy se je dvignila, da bi izstopila. Toda Bill jo je prijel za roke, njen hladen glas mu je bil vrnil razsodnost. Vedel je, da je bil to morda najprikladnejši trenutek, kar si jih je mogel izbrati, da bi ji odkril svoje srce, vedel, je da se je prenaglil, toda popraviti se to ni dalo več.

— Vašemu »nikoli« ne verjamem, čas bo pokazal, če imate prav. Toda predno odidete, bi vam rad nekaj povedal.

— Oditi želim takoj.

Te besede je izgovorila bolj boječe, nego jezno.

— Jaz pa želim, da še malo počakate.

Njegov odgovor je bil skoraj surov, trd in odločen tako, da se je nehote ukloniła. Sedla je nazaj. Bill je pa nadaljeval:

— Dejal sem vam, da vašemu »nikoli« ne verjamem. Kar se tega tiče, sem poln zaupanja, toda rad bi vam povedal nekaj drugega. Vse na svetu sem pripravljen storiti, da dosežem to, kar upam in kar si od vsega srca želim. Če pa naletim na oviro, se bo morala umakniti in izginiti ona, ne pa jaz. Pride dan...

— Jaz — jaz..

Hotela je reči:

— Jaz vas ne ljubim — toda zdelo se je, da je nastal v njenih mislih naenkrat popoln preokret. Ni ga ljubila, o tem je bila prepričana in vendar. Toda ne glede na to je bilo tu nekaj drugega, — nekaj... Če bi jo aretirali, kaj potem?... Strašne misli so ji rojile po glavi. Kar je začutila njegove vroče ustnice na svoji roki. Potem je pa Bill izpustil njeno roko in Daisy je naglo skočila iz avtomobila, še predno je mogel izstopiti, da bi ji pomagal.

Odhitela je po stopnicah, Bill je pa zaljubljeno zrl za njo.

Toda ustnice je imel stisnjene na način, o katerem so njegovi znanci vedeli, kaj pomeni.

X.

Solnce je stalo visoko nad obzorjem, ko se je Bill Morran dopoldne naslednjega dne okrog enajstih ustavil s svojim avtomobilom pred Dickovim stanovanjem. Pritisnil je večkrat na hupo, potem je pa čakal, ker je dobro poznal svojega prijatelja.

Bil je torej zares presenečen, ko je prihitel Dick že čez osem minut doli in skočil v avto.

— Dobro jutro, Bill. Hvala za včerajšnji večer, bil je krasen!

— Da, ona je dražestna.

Bill je prijazno prikimal prijatelju, za kar mu je slednji krepko stisnil roko.

— Dražestna, naravnost očarljiva. Sploh pa nisem vso noč spal, ker sem neprestano mislil na njo.

—To si lahko mislim.

Bill je pognal avto in kmalu sta vozila s polno hitrostjo.

— Bill!

— Kaj pa je?

Bill je vlekel besede.

— Bill — tja bi pa vendar ne smel iti.

— Morda — in vendar pojdem, — je odgovoril Morran kratko in še bolj pognal avto.

— In vendar bi ne smel. Limehouse je že sam po sebi nevaren kraj ljudem, ki ne spadajo tja — — a Harris je itak sam namenjen k tebi po sveženj.

— Že res, toda... Bill je obmolknil, kakor da hoče svoje besede še posebno naglasiti. — Meni se pa zdi, da brzojavke ni poslal Harris.

Dick Hollburn je presenečeno pogledal prijatelja.

— Kam pa meriš, za boga?

Bill ni odgovoril, dokler ni zavil za vogal, potem je pa začel mirno:

— To ti kaj rad povem, Dick. Glej — bodisi da je Harris tam in v tem primeru sva ga našla. To bi gotovo ne bilo brez pomena. Mislim namreč, da ima s tem umorom nekaj skupnega, pa naj bo že kakorkoli. Ali pa to ni Harris...

— Temveč več zločincev, ki iščejo zagoneten sveženj, o katerem ne slutiš, kaj je v njem in ki te torej ne more prav nič zanimati, — je dejal Dick.

— Morda pa vendarle. Toda prav praviš, v tem primeru se človeku res zdi, da se nekdo zanima za sveženj. Ne morem se otresti misli, da je ta sveženj v nekakšni zvezi z zagonetnim umorom.

— Morda.

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.